

UJ KELET

MAJNÓPOLITIKAI NAPILAP

Bérmentelen leveleket nem fogadunk el. — Kéziratok megőrzését és visszaküldését nem vállaljuk. Főszerkesztő: dr. Márton Ernő. Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc. Bucuresti szerkesztő: Hászi Ernő, Strada Cobalcescu 52.

Szerda, 1937. május 26.

5697. EV. XX. ÉVF. SZIVAN 16. 116. SZAM

Taxa postala plátite in num. No. 224713. Szervezettség és kiadóhivatal: C. Uj, Str. Pop. Tak: 6. Hely: 6. Hír: „Uj Kelet” napi lap. A forrás megjelölése elengedhetetlen.

1 LEU-POSTA

„Európa négerjei”, vagy még annál is rosszabb

A Stürmer legújabb száma megérkezett. Julius Streicher, Frankország kitűnő hitlerista Gau-leiterje folytatja benne a fajáruók kipellengérezését.

A legújabb számból a következő szörnyűségek derülnek ki:

1. Max Rümmler, a thüringiai Hotel zur Krone adminisztrátora, italokat merészel vásárolni egy Reich nevű „bozsidó”-tól.
2. Gerhard Wistuba bunzlaui pékmeister nem szégyenli magát és egy Hülse nevű zsidó ügyvéddel készített az üzleti szerződéseit.
3. Knébel kiechlinbergeni lelkes kezét fogott egy zsidóval.
4. Karl Reiman geisigi boltos felesége vendéglő látta a lakásán Löwentberg „marha”-zsidót.
5. Mertier mülichheim-wichterich földbirtokos tegeződött Jakob Rosenthal frishesfmi zsidóval.
6. Paul Krüger nyugdíjas mozdonyvezető állást vállalt Wolf Bloch zsidó kereskedőnél Mainzban, stb., stb.

Még legalább 30 hasonló borzalom fordul elő ebben a folyóiratban, mely a zsidógyalázás és az antiszemita karikatúraalkotás terén példaképül szolgál ma a világ összes hasonló kiadványai számára.

S amellett kitűnően van informálva. Egészen bámulatos, hogy milyen messze érnek Julius Streicher szeméi és fülei.

A derék Mertier nevű földbirtokos Jakob Rosenthalal való tegeződése éppugy nem titok számára, mint az, hogy a Harmadik Birodalom valamelyik eldugott csücskében egy buzaszóke copf mögül rákacsintottak egy szemtelenül görbén ívelő orra.

A fajárulás egyébként hatalmas előrehaladásokat tett a Harmadik Birodalomban.

Régen csak az intím szerelmi kapcsolat számított fajellenes merényletnek, ma már egy kézfogás sem tűrhető el zsidó és nem-zsidó között.

A Stürmer azonban nemcsak Németország „elzsidósodása” ellen harcol, amire a nürnbergi törvények és négy esztendő hitlerista uralom után minden remény megvan, hanem általában a világ elzsidósodása ellen.

A francia például változatlanul gyűlölt ellenség maradt a németek szemében. De Julius Streichernek még Elzász Lotharingiánál is jobban fáj, hogy a francia köztársaság miniszterelnökét fajtisztítatlan módon Leon Blumnak hívják.

Nem is szótva Hollywoodról, amely a Stürmer számára „zsidó paradicsom”. Nem csoda, ha egyik-másik odakint megforduló olyan nélyeget sereez, amely meggátolja, hogy hazajövele után újból beolvadhasson a népközösségbe.

A hollywoodi „zsidólista” — a Stürmer szerint — a következő: „Douglas Fairbanks (igazi nevén Ullmann zsidó), Eddie Cantor (Izsi Iskovitz zsidó), George Burns (Nathan Birnbaum zsidó), Bert Larr (Isidor Larreim zsidó), Ted Levis (Leopold Friedmann zsidó), Joe Penner (Joseph Pinter zsidó), Leon Belasco (Leon Semonowitsch zsidó), Ben Bernie (Benjamin Ancellowitsch zsidó), Edward Wyne (Edwin Leopold zsidó), Al Jolson (Asa Yleson zsidó), Goodman Ace (A. E. Eschowitz zsidó).”

Egy magyarországi zsidó publicista három évvel ezelőtt a zsidókérdést tárgyaló könyvet adott ki, melyre ezt a jelmondatot írta: „Nem leszünk Európa négerjei”.

A stürmeri koncepció, minden kulturának s civilizációnak ez az örök szegényfoltja, messze túlhaladja azt a türelmetlenséget, amely Amerikában itt-ott a négerekkel szemben megnyilatkozik.

Nincs semmi csodálkozni való tehát azon, ha az illető publicista e jelmondatl kapcsolatosan az amerikai kérdés egy kitűnő ismerőjétől levelet kapott a következő tartalommal:

„A négernek — ugymond — tiltakozni fognak a jelmondat ellen és kikérik maguknak, hogy őket az európai zsidókhöz hasonlítsák. Nekik sokkal jobb dolguk van. Inkább ők mondhatják:

„Nem leszünk Európa zsidói”.

A legnagyobb lengyel rendjellel tüntette ki Mosciski elnök Mihály vajdát

Ma érkezik haza Mihály vajda

Varsó, május 25. (Rador.) Tegnap délután Mihály vajda megtekintette az okenciai repülőteret és gyárakat, este résztvett a Beck külügyminiszter által tiszteletére rendezett vacsorán, amelyen jelen volt számos előkelőség. A vajda a Fehér Sas-rend jelvényeit viselte, amivel Mosciski elnök tüntette ki. Ez a legnagyobb

lengyel érdemrend, amelynek egyetlen osztálya van.

Bucuresti jelentés szerint Mihály vajda hoinap délután 5 órakerkezik haza. A trónörökös a cotroceni pályaudvaron száll le, ahol meleg fogadtatást készítenek elő számára.

Flandin volt miniszterelnök a nemzetvédelmi kiadások felemelését sürgette a francia kamarában

Párizs, május 25. (Rador.) A kamara marulásán Franciaország fegyverkezési programjáról volt szó. Flandin hangoztatta, hogy valóságos anomália az a tény, miszerint a folyó évi költségvetési előirányzat csak 821 millió hitelt létszít fegyverkezési célokra, amikor a nemzetvédelem szükségletei 14 milliárdot tesznek ki. Flandin azt a reményét fejezi ki, hogy a kormány nem fog tul sokat késlekedni a gazdasági életet fellendíteni hivatott intézkedésekkel és növelni fogja a to-

megek vásárló erejét. Vincent Auriol pénzügyminiszter válaszulva Flandinnek és más felszólalóknak biztosította a házat, hogy a kormány a kincstári lehetőségek keretén belül gondot fordít a nemzetvédelemre, elintéztben egyes felszólalók állításai. Ha vannak bizonyos nehézségek, olyan intézkedéseket fognak hozni, amelyek eredményesek lesznek. A pénzügyminiszter befejezésül megemlítette, hogy „nehéz örökséget vett át a kormány az előző kabineteiktől”.

Ujra cáfolják a nemzeti munkavédelmi törvényrendelet életbeléptetéséről szóló híreket

Csak a jelenlegi törvényt egészítik ki. Vaída tárgyalásai Bucurestiben

A kormány csak ősszel gondol távozásra

Bucuresti, május 24. (Az Uj Kelet tud.) A nemzeti munkavédelmi törvényvel kapcsolatban egyre ellentétesebb hírek érkeznek. Pop Valer ipari és kereskedelmi miniszter tegnap nyilatkozott a törvényrendelet közeli életbeléptetéséről, ma már azonban mértékadónak látszó helyről az a hír érkezik, hogy egyáltalában nem is készítenek új törvényrendeletet. Az Adevurul ezzel kapcsolatban a következőket írja:

Politikai körökben ugy tudják, hogy Pop Valer nemzetvédelmi törvényjavaslatát leveszik a napirendről. A most érvényben lévő törvényt nem tulságosan nagyfontosságú módosításokkal fogják ezután alkalmazni. Lehet, hogy a jövőben nagyobb határozottsággal fogják a törvény előírásainak betartását követelni, de új törvényrendeletet nem készítenek.

Valer Pop egyébként ma felkereste Tatarscut, akit tájékoztatott jogszláviai útjának eredményeiről, ismertette a román-jugoszláv gazdasági együttműködés fejlesztése érdekében kötött megállapodásait, majd a nemzeti munkavédelmi törvényrendelet tervezetét ismertette. A két miniszter ugy döntött, hogy a dekrétum módosítása ügyében a hét folyamán miniszteri értekezletet hív össze. A kartellek ellenőrzésére vonatkozó törvényrendeletet a legfőbb kartellügyi tanács megalakulása után azonnal érvénybe léptetik.

Bucuresti, május 25. A fővárosi lapok különbözőképpen latolgtatják Vaída Sándornak a hét végén folytatandó bucuresti tárgyalásait. A Frontul tudni véli, hogy Vaída semmiféle együttműködési javaslatot nem tett, csak tájékozódni kívánt. Vaída állítólag kijelentette, hogy a nemzeti parasztpárttal való kibékülés szóba sem jöhet, mert Maniuval, Lupuval és Madgearuval az együttműködés újrafelvétele nem lehetséges.

U Informatiua ugy tudja, hogy Vaída szombatra érkezik Bucurestibe, ahol Gheorghe Bratianuval fog megbeszélést folytatni, esetleges kormánymegállapodás létrehozására. A kartellhez Mironescu volt miniszterelnök is csatlakozni fog.

Csak ősszel hajlandó távozni a kormány

A kormány helyzetét illetően a miniszterek továbbra is optimisták. Az Informatiua jasi értesülése szerint Imandii az ottani pártvezetők előtt a leghatározottabban kijelentette, hogy a kormány őszig nem vonul vissza és távozása normális keretek között fog megtörténni.

A jövő héten a kormány minisztertanácsot tart, melyen kidolgozza a restauráció ünnepegének programját. A minisztertanácson résztvesz Antonescu külügyminiszter is, aki addig hazaérkezik külföldi útjáról.

Egy amerikai milliárdos portréja

John D. Rockefeller halálára

Rockefellerrel, aki most 98 éves korában meghalt, az utolsó száz év egyik legérdekesebb figurája szállt sírba. Elért mindent, amit halandó elérhetett, a sors azonban nem engedte meg, hogy legfőbb kívánsága, a száz éves életkor elérése beteljesüljön, ellenséget szerint az életében elkövetett sok gaszága miatt, viszont tisztelői a 98 éves életkor is azzal a sok jótéteménnyel magyarázzák, amit élete alkonyán a róla elnevezett intézmények megalapításával tett az emberiségnek. Nem mindegyik évszázad termel ki ilyen érdekes figurát, és az amerikai ponyvirodalom még hosszú ideig fogja favorizálni a „Rockefeller-témákat.”

John D. Rockefeller 1839 tavaszán született a Cleveland melletti Richford község határában levő egyik farmon, mint egy egyszerű, hívő baptista vallású szegény földmunkás fia. A fiatal Rockefeller nagyon gyenge nevelésben részesült, apját korán vesztette el, anyját az akkor divatos lett új vallás, a baptista vallás propagálása jobban elfogialta, mint fia nevelése. A harmadik elemi elvégzése után Richfordban egy fűszerüzlet tanonca lett, azonban rövid idő mulva helyet változtatott, majd Clevelandba került egy áruházba. A szép írásu és nagyszerűen számolni tudó, akkor még tanulatlan, kereskedőségében a cég főkönyvelője a legnagyobb sikerű „strazisztát” fedezte fel. E munkája közben hamar tisztába jött az egyszerű könyvvitel alapelmeivel, majd a kettős könyvvitel akkori primitívebb formáival is. Mindeme autodidakta hajlamai mellett fizetése nagyon szűkös volt, saját pontos feljegyzése szerint 1855 szeptemberétől—1856 januárjáig összesen 50 dollárt keresett, öt hónap alatt akkora összeget, ami élete alkonyán egy órai szórakozásának fedezésére is kevés volt.

1856-ban állást változtatott, főkönyvelő lett, valamivel nagyobb fizetésért szert, majd gondolt egy merészet és egy akkor bevándorolt, gyanus multu angolial „bizományi” üzletnek elnevezett tengeri kalóz-organza üzletet nyitottak. Az üzlet kezdettől fogva jól ment, a jól számoló és kitűnő üzleti érzékkel bíró Rockefeller a legnagyobb banditának ismert tengeri kalóz-hajó parancsnoka sem tudta szem becsapni, sem megkárosítani. Az Atlanti óceán mozgó banditáival szemben tanusított bámulatos óvatossága volt az a tehetsége, amellyel legnagyobb üzleti sikereit aratta, egyszerre híres lett arról, hogy Rockefeller „nem tud rossz üzletet kötni”. Ez az amerikai szálóige elkísérte őt az utolsó utjára is.

1860-ban kitört az amerikai polgárháboru, Rockefeller hadsereg szállító lett, a tengeri csempészeketől olcsó áron vette meg a különböző európai gyártmányu ócska fegyvereket, amelyeket szépen csomagolva, mint új árut adott el az északi hadsereg vezetőségének. A háboru első évében, társa állítása szerint, félmillió dollárt kerestek, a clevelandi ügyész szerint, aki később hadiszállítási csalással vádolta, több, mint két millió dollárt. A hadiszállítási családi ügy „elintézése” kissé csökkentette a cég vagyonát, de még mindig jóbonitásu üzletnek ismerték Clevelandban.

1862-ben egy Andrews nevű vegyész pénzestársat keresett az akkor építés alatt álló petróleumfinomítójához, a véletlen, egy matrózkocsmában, összehozta Rockefellerrel, és két nap mulva Rockefeller vette át az akkor üzembe helyezett petróleumfinomító üzleti vezetését, amelybe először 100.000 dollárt fektetett. Egy év mulva Rockefeller kifizette mindkét társát, gyanus körülmények között kidobta az üzletből az alapító Andrews-t és egyedül kezdte meg a piac megszervezését. A vállalat gyorsan fejlődött, Rockefeller vertikális irányban konszernszűien fejlesztette üzemet és már ekkor meg személyesítöje volt a „homo oeconomicus” fogalmának. A következő években sorra megvásárolta a környékbeli, általa összkretett, konkurrens vállalatokat és az összes üzemeit 1870-ben 31 éves korában, Standard

VILAG TUKRE

MAJUS 25.

K

eres

cég Tel-

es és ga-

akmabesi

st

hetés” jel-

skildendők.

edvezően fo-

nt az indit-

nak akarnak

iszont azt ál-

valenciai kor-

benyújtott

a megosztatni

ni belefá-

rt nem he-

rszűnet in-

laszországban

at Spanyolor-

k miatt.

esztették

követi

ra érdeks hírei

ntés, hogy von-

vonulása állá-

von Papan, aki-

et játszott Né-

ájában, bécsi

a végrehajtani

ta elérni, hogy

szerpehez jus-

t kebelében és

gy az osztrák

gy a bécsi kor-

rthirek

nemzetibajnok

Bucurestiben,

oit vasárnap

on Ripensia—

—Rapid.

apagata tegnap

alagotottjával,

ereséget szen-

atléतिकai ver-

vet Lengyelor-

lásodik Görög-

vákia 99 pont-

a csütörtökön

ban ülést tart,

szabadjegyek.

mat állam

az OLLA

ánzatokat

pkáló R. E.

n L. Pop 18

Oil Co. Rt. cég alatt fuzionáltatta, amelyek az ekkor bevallott részvénytőkéje egy millió dollár volt.

Az 1870-ben megalapított Standard Oil Co-t Rockefeller vertikális irányban tovább fejlesztette és már ettől az időtől kezdve a trösztök ősenek a Standard Oil Co-t tartotta a közgazdasági tudomány. Ebben az időben félelmetes volt a Rockefeller hire, minden vele összeköttetésben levő céggel családi perrel voltak, még a legjobb barátai is „elvezett embernek” mondották. Az ügyészi és vizsgálóbírói idézések miatt a lakását, hol az egyik, hol a másik vállalata székhelyére tette át, mindenütt a legkiválóbb ügyvédeket bízta meg ügyei vitelével, azzal, hogyha szépen nem megy a „gyanus illatu ügyeinek” rendezése, úgy a vesztegetésekre szükséges összegeket se sajnálják. A „Wild-west” legendák e korszakában bőven akadtak megközelíthető bírák Amerikában és így a legnagyobb szelhámságot is néhány napos vizsgálati fogsággal uszta meg az ekkor alig negyven éves Rockefeller.

A hetvenes évek krachjai idején, a leggyanusabb híri amerikai kontremínörökkel szövetkezve, különböző — büntető törvénykönyvbe ütköző — tőzsei manőverekkel sorra tönkretette az Atlanti parti államok petroleuminfinomítót, majd — egy megbízottja útján — az összes tönkrement petroleuminfinomítók berendezését potom áron összevásároltatta. Amerika egyes államai ekkor alkották meg a később antitröszt törvénynek nevezett törvényeket, a tisztességtelen tartalfapolitikát folytató helyi vasúttársaságokkal szemben. Ezt az alkalmat az emiatt válságba jutott pennsylvaniai vasúttársasággal arra használta fel Rockefeller, hogy a petroleumszállításra kizárólagossági szerződést kötött. E szerződés miatt később négy állam indított büntügyi eljárást úgy a vasúttársaság, mint Rockefeller ellen, azonban Rockefeller már elérte minden célját, a konkurens vállalatokat teljesen leterítette, az Atlanti parti államok piacait monopolizálta, vagyona félelmetes méretűvé gyarapította. Ekkor némi kellemetlenség érte, amennyiben az egyik konkurrens titokban 170 kilométer hosszú (legelső) petroleum csővezetékét építtetett és amint kész volt, megkezdte a dumpinget Rockefeller ellen. A konkurrens öröme nem sokáig tartott, mert Rockefeller banditákkal egyszerre hat helyen vágatta el a csővezetékét és ismét monopolizálta a piacot.

Az érdekelt amerikai államok törvényhozói megdöbbenve látták a legnagyobb iparvállalat ily tisztességtelen üzleti módszereit, különböző törvényekkel igyekeztek Rockefeller megfékezni, azonban sikertelenül, mert Rockefeller a vesztegetések specialistájává nőtte ki magát és minden célját elérte.

1888-ban az amerikai központi kormány is felfigyelt Rockefellerre és az őt majmoló többi trösztökre és az amerikai szenátus indítványára parlamenti vizsgáló bizottságok vizsgálták meg az összes trösztök ügyvitelét. Rockefellernek ekkor nagy szerencséje volt, mert hozzá egy olyan bizottság került, amelynek elnöke a Rockefeller jogtanácsosának apósa volt és így a vizsgálatot nagy összegű vesztegetéssel intézte el. Ekkor azonban váratlan esemény történt, amely a legfájdalmasabb volt Rockefeller életében. Ugyanis Ohio állam akkor hivatalba lépő fiatal államügyészének feltűnt a Rockefeller elleni vizsgálat eredménytelensége és a saját hatáskörében kezdte figyelni a Standard Oil működését, de védelmesre hónapokig nem volt alkalmá, míg egy napon felfedezte, hogy a Standard Oil cégbejegyzése nincs rendben, az akkori struktúrájában a Standard Oil csak látszólag alkalmazta az azelőtti években életbeléptetett antitröszt törvényt. E „kihágás” miatt vádiratot adott ki a Standard Oil ellen, amelynek alapján az Ohio-i állami törvényszék kötelezte Rockefeller-t, hogy a Standard Oil trösztöt azonnal számoltassa fel. Ekkor Rockefeller óriási bírságösszeg lefizetése után felszámoltatta a Standard Oil trösztöt, a husz különböző amerikai államban azonos nevű, egy-egy millió dollár alaptőkéjű önálló vállalatokat létesített fiókjából, míg New Jersey államban egy holdingtársaságot, amelynek tőrcájába került a husz Standard Oil vállalat valamennyi részvénye. A Standard Oil e pillanatban megszünt trösztnek lenni, illetve átváltozott a világ legelső és legjobban megszervezett holdingtársaságává, Rockefeller legfőbb irányítása mellett. Az Ohio állam fiatal ügyészének „okoskodása” Rockefeller bevallása szerint a tröszt öt évi jövedelmét emésztette fel. Ez a defektus azonban észbe juttatta Rockefellernek fiatalkori óvatosságát és ettől az időtől kezdve a Rockefeller vállalatok vezetői igyekeztek megőrizni az üzleti tisztesség látványát, sőt — vesztegetések formájában az üzleti tisztesség megővése érdekében még áldozatokat is hoztak.

A kilencvenes években még egy harcot kezd egymászt az ekkor létesült newyorki petroleuminexportőr cégek ellen, majd az akkor keletkező külföldi petroleuminvállalatok ellen. A harcban ráfizet a Standard Oil Co., ismert

korrupt módszereivel azonban megveti a lábát Mexico-ban és a délamerikai államokban, e század elején Romániában is, és jelenleg is több, mint egy milliárd lej értékű érdekeltsége van a Romano-Americana petroleuminvállalatnál.

E század elején a vezetést az azonos nevű fiának adta át, aki a nagyképzetségű Aldrich nevű sógorát vette maga mellé, a Standard Oil ügyeinek intézésére. Fia üzleti politikája több figyelmet szentelt az üzleti tisztességnek és azóta a Rockefeller üzletek is szalonképesekké váltak.

Harmanc évvel ezelőtt Rockefeller a köztigyekek iránt kezdett érdeklődni, de multja miatt a politikába bekapcsolódni nem tudott és éppen ezért a baptista egyház, valamint ennek rokonszékűje, a szombatások ügyei iránt kezdett érdeklődni, mindkettőnek legnagyobb mecénása lett. Az egyházakon keresztül számos emberbaráti intézményt alapított Amerikában, majd később, 1901-ben egy 100 millió dolláros amerikai egészségügyi alapítványt tett, amellyel egyszerre szanálta

a különböző amerikai vidéki egyetemek mellett működő klinikákat és laboratóriumokat. Ezt az összeget később 300 millió dollárra emelte.

Saját bevallása szerint, a háboru alatt keresett százmillió dollárból, 1920-ban egy nagy nemzetközi alapítványt létesített, amelyből az egész világon megszervezték a Rockefeller intézeteket, a meg nem gyógyítható betegségek kórokozójának kikutatására. Az alapító levelében is elsősorban a rákkutatást ajánlja figyelmébe az orvostudomány kutatóinak és éppen ezért sok államban rákkutatási intézeteknek nevezik a Rockefeller által alapított egészségügyi intézményeket.

Tizenöt évvel ezelőtt még egy alapítványt tett, amelyből a világ bármely részében levő baptista, vagy szombatos egyházak templomainak felépítését, illetve az építés költségeit fedezi, ugyiszintén minden baptista új házaspár kelengyének költségeit. Ezen az alapon az utóbbi években 8—10 baptista templom épült Erdélyben, számos ifjupár kapott hozományt tőle, a Romano-Americana

útján.

Az 1920-as alapítványa publikálásával egyidejűleg tette azt a híres kijelentését, hogy száz évig akar élni. Az orvosi tudomány — amely számára annyit áldozott — honorálni is akarta ezt a kívánságát és szinte csodálatos eszközökkel tartották életben és erőben. Hálószobájában állandó oxigén fejlesztő készülék javította a szobalevegő oxigén tartalmát, a legtökéletesebb kvarclámpák és más készülékek biztosították telenyáron a mesterséges napfényt, a legdrágább gyógyszerpreparátumok éltették ezt a ráncos, mumia arcú aggyastyánt. Pénteken hirtelen szívroham támadta meg, amelyet talán nem értékelték kellően a környezetében lévő orvosok. Szombaton valamivel jobban lett, azonban Amerika minden részéből ekkora összesereglett legjobb professzorok már nem voltak hajlandók garantálni azt a két évet, ami még száz esztendőből hiányzott. Vasárnap hajnalban egy újabb szívroham végzett az utolsó száz esztendő legérdekesebb embe-
(—dor)

Semmi kilátás nincs a spanyol fegyverszünet megkötésére

Egyedül csak Franciaország adott igenlő választ az angol javaslatra

Londoni jelentés szerint a spanyolországi fegyverszünetre vonatkozó angol kezdeményezés sikerének esélyei, londoni vezető körök véleménye szerint, az elsősorban érdekelt országokból nyert felvilágosítások következtében nagyon mecsapantak. A Havas-iroda, amely a fenti megállapítást közli, a következőképpen változta a helyzetet: az indítványhoz Franciaország hozzájárulását adta, ezzel szemben Németország elvi helyeslést úgy tekintik, mint amely mögött fenntartások és ténybeli kifogások húzódnak meg; Szovjetország részéről szintén kifogásokkal számítanak; Portugália válasza kitérő; Rómából a berlinihez hasonló válasza várnak; végül a valenciai és sálmancái kormányok állásfoglalása sem kedvez valami nagyon a javaslatnak.

A két hadviselő fél negatív álláspontra helyezkedik

Egyébként a ma reggeli lapok részletesen foglalkoznak a benemavatók bizottság tegnapi ülésével, amelyen szóba került az angol fegyverszüneti javaslat is. A sajtó általános véleménye szerint igen kevés remény van a kedvező megoldásra. A Times szerint eddig csak Franciaország fogadta el az angol javaslatot fenntartás nélkül. Németország különböző kifogásokat emelt. Portugália válasza nem kedvező és végül a két hadviselő fél is negatív álláspontra helyezkedik. A Daily Telegraph szerint a benemavatók bizottság tagjai azon a véleményen vannak, hogy a spanyolországi önkéntesek visszavonása a legkedvezőbb körülmények között sem lehetséges három hónapon belül. A News Chronicle azon a véleményen van, hogy szertefoszlottak a fegyverszünetkötés esélyei.

A francia kormány nyilatkozata a francia területen leszállt spanyol kormányrepülőkről

Londonból jelentik, hogy a benemavatók bizottság által tegnap este kiadott közlemény említést tett a francia kormány nyilatkozatáról, amit a május 8-án francia területen leszállt 16 spanyol kormányrepülő ügyében tett, továbbá azon repülő leszállásának körülményeiről, amelyek május 17-én Pauba érkeztek. A francia kormány közölte, hogy a spanyol gépeket egészen a határig francia repülőök kísérték el, akik meggyőződtek arról, hogy lényegesen visszatértek Spanyolországba. A spanyol gépeket lefegyverezték három kivételével, amelyek gépvezetőit meghagyták, hogy szembe tudjanak szállni a felkelők esetleges támadásával. El gépek visszatérését azért engedték meg, mert megállapítást nyert, hogy a légköri viszonyok miatt szálltak le francia területen és mert a benemavatók egyezmény nem írja elő a gépek elközbását.

Franco tábornok tiltakozása a valenciai kormány népszövetségi képviselője ellen

A Havas sálmancái jelentése szerint Franco tábornok hosszú jegeket intézett a Népszövetséghez, tiltakozva a valenciai

kormány megbízottjának jelenléte ellen, aki Spanyolország képviselőjének adja ki magát. A jegyzék szerint Franco tábornok hívei Spanyolország „igazi képviselői” és a valenciai kormány nagykövete a „vörös” spanyolországbeli „anarchia” képviselője. A köztársasági Spanyolország eltüntetett minden jogi alapot, az alkotmánnyal egyetemben, amire a valenciai kormány igényeiben hivatkozik. A jegy-

zék szerint a felkelők „urai” Spanyolország területe kétharmadának és összes gyarmatainak.

Berlini politikai körökben azt állítják, hogy Demager altengernagyot rövidesen kinevezik a spanyol felkelő kormány berlini nagykövetévé. Demager eddig a spanyol felkelők hajóhadának vezetője volt, akinek hajója, az Espana nemrégiben súlylydelt el.

Motorcsolnakon a Hule-tó vizén

A Hule mocsarokról maholnap úgy fogunk beszélni a zsidók, mint a hollandok a Zuider tőről. Ahogyan a hollandok zárták le és száritották fel ezt a kistengert, úgy akarják felszáritani és termékeny tenni a zsidók a Hule tavat és a szomszédos mocsarakat.

A Hule-koncesszió területének határában van egy kis zsidó kolónia: *Jeszod Hamale*. Kis zsidó telep ez, amelyet hatvan évvel ezelőtt alapítottak orosz zsidók. Tavasz volt, amikor az országnak ebbe az északi sarkába jöttek és tavasszal valószínű pradicson ez a föld. Később ébredtek rá, hogy ez a gyönyörű föld nyáron megtelek a malária fertőjével és egy másuttan ezek mocsárláz áldozatául. Temetőjük tele van ilyen áldozatokkal. Az élők közül is sokan hordják még testükben a maláriát. Még sem hagyták el ezt a földet. Kitarítottak mind a mai napig, amikor a Keren Kajemet és az új chalucnemzedék hozzálátott az egész Hule-vidéknek a megváltásához. Nemsokára eltűnik a tó, eltűnnek a mocsarak és akkor nemsok a tavasz fényében, hanem valóban paradicsommá fog válni Jeszod Hamala vidéke, olyan, mint amilyenek az alapítók látták hatvan évvel ezelőtt, azon a csábítóan szép tavaszi napon.

A csendes-tó partján szép új épület áll most. Hivatalnokok és munkások laknak benne. A Hule-koncesszió épülete ez. Mellette egy barak, amelyben telchajai fiatal zsidó uttörők csoportja táborozik. Ez az a csoport, amely a mocsártalanítás uttörő munkáját végzi.

Nem messze a baraktól arab halászfalu fekszik. A halászok a koncesszió kenyereiből és béréből élnek és a legnagyobb egyetértés uralkodik arabok és zsidók között. Kis motorcsónakon szeljük át a Hule-tó vizét. Pompás panoráma tárul fel előttünk. Keleten, a part közelében sziriai hegyek emelkednek. Nyugaton a galileai hegyekig termékeny zöld síkság terül el, szép magas fákkal, egyes helyeken valószínű angol parkra emlékeztet a látvány. Északon hosszú nádóv takarja el szemünk előtt a tájat. A vizen fekete és fehér foltok ezrei ringatóznak. Ahogy közelükbe értünk, szárnycattogásokat hallunk, sirályok, vadkacsák és más vízimadarak repülnek fel nagy tömegben, hogy néhány

száz méterrel tovább újra leszálljanak a víz tükreire. A nádfalhoz érve, keskeny réshez jutunk. A Jordán torkolata ez, mely átszeli a Hule tavat és tovább folyik.

Ebben a dzsungelben olyan állat és növényvilág él, amilyen sehol sem található az országban. Vadkacsák tanyáznak a mocsárban, csónakunk egy saskeselyűt ugratott ki fészékéből. A rejtettebb helyeken pelikánok és flamingók láthatók.

Szinte szorongó érzés fog el mindannyiunkat arra a gondolatra, hogy nemsokára mindennek el kell tűnnie. És azzal is tisztában vagyunk, mily hatalmas munka ennek a nagy területnek a teljes szanáása. Az egész Hule völgyet kell szánálni, lecsapolni és kiszáritani. Erre vállalkozott a Keren Kajemet nagy akciója, amely a Hule völgyében és Felső-Galileában nagy-szábasú kolonizációs terv megvalósítását fogja lehetővé tenni. Nemsok a maláriától akarja megszabadítani, de elszigeteltségéből is ki akarja váltani és Erec Jiszrael kincsevő akarja tenni a Keren Kajemet ezt a földet. A zsidók áldozatkészességétől függ e nagy, korszakalkotó műnek a sikere. (—)

Călimănești Căciulata

IDÉNY JUNIUS 1—SZEPTEMBER 30-IG

Üdülő- és gyógyfürdőhely, kénsavas ásványvíz-fürdővel, amelyek krónikus reuma, vérszegénység, limfatizmus, migrén stb. esetén ajánlatosak. Hajtó ivóvíz. Inhalációk, szappanfűzők, szénsavas fürdők. Strandfürdő az Olt folyónál.

A híres Căciulata-víz, amely nagyon bevált vese-, máj, köszvénybetegségek, valamint húgycsőmegbetegedések és artritis kezelésénél.

Nagy szálloda modern kényelmekkel

Prospektusok, árjegyzékek kaphatók: Soc. GOVORA-CALIMANESTI Str. Brezoianu 62, BUCUREȘTI.

A nemzeti par

București, májanul beköszöntő baragani nap gydambovicaparti tudják, hogy dasúk s máris k

A politikuskok, ték a sátorfájuk pihenjek ki neh ezidén kénytelen nehogy távolléti ténhsessenek.

A nemzeti pá végső és döntő d ledik június 15- olyan sokat várt ti berkekben, ma el s a nemzeti p választások sorá ján jogosan vár muljék el minde Csak a liberál lyan venni ezt must. *Tatarescu* 25-ig a még hát ezzel is behizon a június 15-i dát

Nemzeti paradi mári hinni, h június 15- me nőkké választás szép álomnak v

Hogy mi lesz a parasztpárt még még senki sem t lesz semmi. S h összehívandó el halasztja a kor leszámitolását.

Mindenesetre s az uralkodó al tisztázni fogja r

Vaidák opti Tudvalevő, hogy ták a sokat emi nust, az ő verzi dátum nem a ne a Frontul Ro na fenntartva. A tek, hogy június semmi különös látszik a kormá

A vajdisták a külpolitikai h ban és Párizsba molt külföldön eszerint sző sem rálisok helyét e gye át. Leon Bl dol arra, hogy helyét.

A vajdisták k zérük nem egés el, amikor La táviratot küldöt A Frontul Ro hogy szüretre v hatalmat... De front vár...

A gogo-cuzist egy tábornok- nyira biztos ab

FIGYELEM! MNY SIKER Ség „LUXUS SÁ egy hártya é olvad, hogy ali tétlenül biztos kérje az új m Lux

Körséta a belpolitika berkeiben

A nemzeti parasztpárt és június 15. Vaida szüretre készül. Goga és a kóré...
Különböző verziók és az optimista liberálisok

Bucuresti, május 25. Bucurestibe várta-
janul beköszöntött a kánikula. A tüzelő
baragani nap gyilkos sugarakat lövel a
dambovicaparti „Párizsra”. A bucaresti-
k tudják, hogy rövidesen nem lesz mara-
dásuk s máris készülnek a nyári vakáció-
ra.

A politikusok, akik ilyenkor régen szed-
ték a sátorfájukat, hogy külföldi fürdőkön
pihenjék ki nehéz parlamenti csatáikat,
ezidén kénytelenek a posztjukon maradni,
nehogy távollétükben meglepetések tör-
ténhessenek.

A nemzeti parasztpárt erősen készül a
végső és döntő offenzívára. Erősen köze-
ledik június 15-ke. A dátumtól, amelytől
olyan sokat várnak a nemzeti parasztpár-
ti berkekben, már csak három hét választ
el s a nemzeti parasztpárt a közigazgatási
választások során elért eredmények alap-
ján jogosan várják, hogy ez a dátum ne
muldjék el minden esemény nélkül.

Csak a liberálisok nem akarják, komo-
lyan venni ezt sokat hangoztatott termi-
nust. *Tatarescu* egyszerűen kitolta július
25-ig a még hátralevő választásokat, hogy
ezzel is bebizonyítsa, hogy őt nem érinti
a június 15-i dátum.

Nemzeti parasztpárti körökben is kez-
dik már hinni, hogy *Grigore Filipescu*, aki
„június 15.” meséjével jött Mihailache el-
nöké választása alkalmával, csak egy
szép álomnak volt az áldozata...

Hogy mi lesz június 15-én, ha a nemzeti
parasztpárt még sem kap megbízást, azt
még senki sem tudja... Valószínűleg nem
lesz semmi. S hogy a nemzeti parasztpárt
összehívandó elnöki tanácsa ősz elejéig
halasztja a kormányrahívás „váltójának
leszámítolását.”

Mindenesetre a június 8-i ünnepek
s az uralkodó alkalmi beszéde valószínűleg
tisztázni fogja némileg a helyzetet.

Vaidák optimizmus is alábbhagyott.
Tudvalevő, hogy Vaida hívei is elfogad-
ták a sokat emlegetett június 15-i termi-
nust, az ő verziójuk szerint azonban ez a
dátum nem a nemzeti parasztpárt, hanem
a Frontul Romanesc számára lett vol-
na fenntartva. A vajdisták közben rájöt-
tek, hogy június 15-én még se történik
semmi különös — ehhez túl nyugodtnak
látszik a kormány és a liberális párt.

A vajdisták pesszimizmusát különösen
a külpolitikai helyzet növeli. A London-
ban és Párizsban járt *Tilea Viorel* beszám-
olt külföldön folytatott tárgyalásairól s
eszerint szó sem lehet arról, hogy a libe-
ralisok helyét egy jobboldali kormány ve-
gye át. *Leon Blum* egyelőre még nem gon-
dol arra, hogy *La Rocque*nak adja át a
helyét.

A vajdisták kezdik elismerni, hogy ve-
zérük nem egészen diplomatikusan járt
el, amikor *La Rocque* ezredesnek üdvözlő
táviratot küldött.

A Frontul Romanesc egyelőre ott tart,
hogy szüretre várja a változást és kéri a
hatalmat... De, ha a király mást akar, a
front vár...

A gogo-cuzisták már megelégednének
egy tábornok-kormányral is, Goga any-
nyira biztos abban, hogy az utódlásnak

még a reményét sem remélheti. Néhány
elszigetelt moldvai és basarabiai válas-
tási siker után a cuzisták katasztrófális
eredményeket érnek el. Senki sem akarja
őket, a városok sem, a falvak sem. Nagy
reményeik szertefoszlottak... a tömegek
inkább a sokat szidott és gyűlölt demok-
ráciát akarják.

Szomorú lesz, ha újra megsárgul a ku-
korica, újra kóré lesz a zöld tengeri leve-
léből s Goga még mindig kívülről fog be-
nézni a Cantacuzinok palotájába...

Ami Jorgát illeti, már a Jorga-Vaida
kombináció verzióját is elejtették. Hason-
ló sorsra jutott a Jorga-Bratianu György-
Averescu kombináció is.

Argetoianuról már régen nem beszélnek.
Juniánról még annyit sem.

Egyelőre a legjobban mégis csak a bir-
tokon belül levő liberálisok állanak. *Dinu*
Bratianu megengedhette magának a lux-
ust, hogy mialatt a nemzeti parasztpár-
tártnak június 15-re készülnek, külföldre
utazott, kurára. Mialatt a többi politiku-

A pápától független, „nemzeti katolikus” egyház alapítására indítottak mozgalmat a német nácik

A *Havas Berlinből* azt a szenzációs híradást közli, hogy a „régii katolicizmus”
elnevezés alatt, az 1887-i vatikáni meg egyezés után megindult mozgalom, ismét
nagy erőfeszítéseket tesz a római pápától független német nemzeti katolikus egy-
ház létesítése érdekében. Mannheimban a német nemzeti katolikus egyháztanács
ülést tartott a „Los von Rom” jelszó alatt. A tanácsülésen *Erwin Kreutzer-Huet-*
wold püspök, a mozgalom egyik vezetője kijelentette, hogy a katolikus németek
ezzei csatlakoztak hozzája. A mozgalom — mondotta — a nép és a nemzet egysé-
géért harcol.

A főmufti akar az arab Palesztína királya lenni

Miért hagyta el Palesztínát *Dill* tábornok. Az arab uralkodók sem helyeslik
Palesztína kettéosztását

Jeruzsálem, május 25. A jeruzsálemi
főmufti elkeseredett erőfeszítéseket tesz
Palesztína kettéosztásának elhárítására és
különösen az ellen hadakozik, hogy Pa-
lesztína arab részét *Abdulah* emir király-
sága alá helyezze. A főmufti ugyanis
tisztában van azzal, hogy ez az ő hatal-
mának és politikai befolyásának végét je-
lentené. A főmufti egyik bizalmi embere
állítólag Londonban kijelentette volna,
hogy

a főmufti belemerne Palesztínának
zsidó és arab államra való felosztá-
sába, ha az arab államnak ő volna a
királya.

A „Mokattam” című egyiptomi arab lap
értesülése szerint az angol külügyi hiva-
tal követet küldött az arab országokba,
hogy tanulmányozza ezen országok köz-
véleményének és mértékadó tényezőinek
magatartását a palesztinai kérdésben. A
lap tudni véli, hogy az arab uralkodók,
egy kivételével, nem helyeslik Palesztína
kettéosztásának tervét és olyan megol-
dást kívánnak, amely a palesztinai arab
követeléseknek megfelel.

Arab tüntetés Jeruzsálemben

A küszöbön álló politikai döntés okozta
nyugtalanág jelei nemcsak az arab veze-
tők élénk politikai mozgolódásaiban mu-
tatkoznak, hanem újabb terrorcselekmé-
nyekben is. Az utóbbi napokban megint
előfordult néhány kilengés, amelyek azon-

A tavaszi napsütést

élvezni, azonban...

... erősítse meg a bőrét!

A NIVEA használata által megerősített bőr csökkenti a lesülés veszélyét és hamar,
szépen barnul. Csak a NIVEA tartalmazza az ideális bőrerősítő anyagot, az Euce-
ritet. Ezért NIVEA nélkül ne menjen ki a szabadba. Csak így élvezheti zavartalanul
a levegőt és a napsütést.

sok Bucurestibe tódnak, a liberális párt
einöke nyugodtan nyaralni megy.

A kormány most jelenti be a falvak
elektrifikálását. A kormánypart berkeiben
teljes az optimizmus. A liberális vezetők,
ha az ember megkérdezi őket tréfásan
válaszolják:

— Egyelőre közeledik az első lépés vége
— de úgy látszik, hogy az ország lakos-
sága ragaszkodik az „étap” megismétlé-
séhez... Hát tehetünk mi róla, ha az or-
szág bennünket akar?

Hát ez a helyzet. (—del.)

főkormányzó — lehamozták a gáluti ke-
serves szenvedések burkolatát.

Az ünnepek alatt egy fekete gyász-
ruhába öltözött zsidó asszony állta el a
főkormányzó autójának útját és közölte,
hogy beszélni akar a főkormányzóval. *Sir*
Arthur Wauchope titkára kiszállt a gép-
kocsiból és átvette a zsidó asszony peti-
cióját, amelyben kéri a büntető eljárás
megindítását férje arab gyilkosai ellen és
kártérítést követel a veszteségért. A fő-
kormányzó titkára kijelentette, hogy
mint a zavargások többi károsultját, őt
is rövidesen kártalanítani fogják.

Jeruzsálem, május 25. Londoni és jeru-
zsálemi körökben egyaránt élénken kom-
mentálják *Dill* tábornok lemondását a pa-
lesztinai angol haderők főparancsnokságá-
ról. Jólinformált körök tudni vélik, hogy

Dill tábornok politikai okokból lépett
vissza palesztinai megbízatásától.

A tábornok első sorban élesen ellenzi Pa-
lesztína kettéosztásának tervét és az a
meggyőződése, hogy katonai és stratégiai
szempontból csak egy zárt egységet alkotó
Palesztína képvisel nagy értéket az angol
birodalom számára. Ezenkívül *Dill* tábor-
nok az arab terroristák teljes letörését
tartotta szükségesnek kezdettől fogva, eb-
ben viszont megakadályozták őt a politi-
kai tényezőket. Ezért levonta a konzekven-
ciákat és visszaadta megbízatását.

Hol lesz a huszadik cionista világkongresszus?

Még mindig nincs végleges határozat

Jeruzsálem, május 24. Palesztinai lapje-
lentések szerint Zürichben fog összeülni a
20. cionista világkongresszus. Ezzel szem-
ben a Zsidó Távirati Iroda elsieltetnek
tartja ezeket a híradásokat és tudni véli,
hogy az illetékes fórumok még nem hatá-
roztak véglegesen a kongresszus helyére
vonatkozólag. A régi cionisták, akik részt-
vettek az első bázei kongresszuson, azt
kívánják, hogy a huszadik jubileus kong-
resszust is Bazelben tartásuk meg. Erre
vezethető vissza, hogy *Ussischkin* is azzal
zárta be a cionista A. C. legutóbbi ille-
szakát, hogy „a viszontlátásra Bazelben!”
Ennek a kívánságnak a teljesítése azonban
nehézségekbe ütközik. *Dr. Franz Kahn* és
Dr. Fritz Ullmann, akiket a kongresszus
megszervezésével bíztak meg, Lausannet,
Bernt, vagy Zürichet ajánlják a kongres-
szus helyül. Végleges javaslatot azonban
még nem tettek az exekutívének, amely
a kérdésben dönt.

Dr. ing. O. Bocancea (prof. Cezar Popescu)

DICTIONAR INDUSTRIAL

german-roman. Deutsch-romän. Wörterbuch
f. Industrie und Gewerbe. Az összes szakok
és iparágak teljes szótára. 300 lap. Portóval
együtt utánavétel 180 lej LEPAGE-nál. Cluj.

FIGYELEM! EGY CSODALATOS TALÁ-
LMANY SIKERÜLT! Az új Primeros minő-
ség „Luxus Silken finest” oly finom, mint
egy hártya és a bőrrel annyira egybe-
olvad, hogy alig érezhető! Es emellett föl-
tétlenül biztos! Győződjön meg maga és
kérje az új minőséget „Original-Primeros
Luxus Silken finest”.

sti
lata

MBER 30-IG

nsavas ás-
krónikus
mus, míg-
tő ivóvizek-
savas fürd-
folyónál.

magyon be-
gségek, va-
és artritis

ern

kaphatók:

Str. Bre-
TL

SPORT

Az Unirea Tricolor is fel-függesztés alatt játszott vasárnap

A 8:0 arányban elvesztett mérkőzés pontjait az Universitatea kapja?

Cluj-Kolozsvár, május 25. (Az Uj Kelet tud.) A román labdarugásban új rendszer bontogatja szármait. Eddig az volt a helyzet, hogy az együttesek a pályán szerezték meg pontjaikat, amelyek alapját képezték a sportértéknek. Az utóbbi időkben azonban egyre szaporodik azon esetek száma, amikor a pályán vesztes egyesületek a zöld asztalnál igyekeznek veszteségeiket nyereségre felváltani.

A közelmúltban az első ilyen eset a Gloria-Chinezul mérkőzés volt. A pályán a Chinezul vezetett, agilis vezetősége azonban tudomást szerzett arról, hogy a Gloriát rendezetlen adósságai miatt az illetékes fórumok fel-függesztették. Így a Chinezul igazga jogalapot nyert és a pályán elvesztett mérkőzést a zöldasztalnál — a sport nagyobb dicsőségére — megnyerte.

Pár nap múlva hasonló eset történt a Juventus-Universitatea mérkőzéssel. Az Universitatea nyert, az illetékes bizottság a mérkőzést igazolta, jött azonban a Juventus és azon a címen, hogy az egyetemi csapat fel-függesztés alatt játszott, fellebbezett és a kérdés a feljebbviteli fórumok előtt fekszik.

A harmadik esetre a vasárnapi Unirea Tricolor-Universitatea mérkőzés nyújtja az apropót. Az Unirea Tricolor 8:0 arányban győzött, kiderült azonban, hogy tízezer lej ki nem fizetése miatt az Unirea Tricolor az illetékes liga fel-függesztette. Ebből az következik, hogy az Unirea Tricolor nyolcgólos győzelmének gyümölcsét a vesztes csapat élvezze.

Kétségtelen, hogy a szabályokat szigorúan be kell tartani. Mégis meg kell azonban találni a módját, hogy az adós egyesületeket egyesületek ne kapjanak okot. Meg kell találni a módját, hogy az adós egyesületek fizetésre kötelezzék, esetleg súlyosabb pénzbüntetés alkalmazásával és ha az adós egyesület ezek után sem fizet, hosszabb terminust kell adni a fizetésre, amelynek lejártá egyet jelentsen a bajnoki mérkőzésekből való kizárással. Fel-függesztés alatt az egyesület ne játszasson, de semmiesetre se fordulhasson elő az, hogy megnyert mérkőzést a vesztes a maga javára könyvelhessen el.

Huszonöt éves jubileumát ünnepelte a kereskedők sportegyesülete

Cluj-Kolozsvár, május 25. (Az Uj Kelet tud.) A cluj-kolozsvári kereskedők sportegyesülete vasárnap emelt hangulatu diszközgyűlés keretében ünnepelte huszonöt éves fennállását. A jubiláris diszközgyűlést Rózsa Mór elnök nyitotta meg, majd Kolozsvári István titkár tartotta meg sportbeszámolóját, amelyből kiderült, hogy az egyesület uszásban, tornában, ökölvívásban, kerékpáros sportban és turisztikában fejt ki értékes sporttevékenységet. A pénztári jelentés az egyesület aktív mérlegéről adott számot. Majd Geréb Károly ügyvezető elnök az elmúlt huszonöt évről tartott tartalmas beszámolót.

Ezután Rózsa Mór elnök, akinek az egyesület mai fejlettségében nagy érdeme van, bejelentette, hogy jövőre nem vállalhatja az elnökséget. A közgyűlés sajnálattal vette ezt tudomásul, majd a következő tisztikart választotta meg:

Elnök Kuck Ferdinand, diszelnökök: Mercher Rezső, Leitersdorfer Sándor, Rózsa Mór, Morvay Vilmos. Társelnökök: Pálffy László dr., Jacob Adrian dr., Shuster Viktor, Platsintár Lukács. Főtítkár Platsintár Endre, titkár Kolozsvári István. Alelnökök: Andrassy Gyula, Blanár Gyula, Dávid József, Papszt Gyula, Gálffy Zsigmond, Krebs János, Lebócz József, Sykó Lajos, Stupjár József, Weber Oszkár. Sportigazgató Babits József. Tiszteletbeli tagok: dr. Pfersy Tibor és Pál (Bucuresti). Ügyvezető alelnök Geréb Károly, főpénztáros Wolff Ernő, háznagy Andrassy Gyula, ellenőrök: Buday Béla, Walter Sándor, Szóts Tibor, Sánta Dezső, főszertáros Weber Oszkár, ügyészek: dr. Krausz Jenő, dr. Asztalos, dr. Keresztes és dr. Nyágyuj, orvosok: dr. Schnábel, dr. Ujváry, könyvtáros Kindl Éva. 15 tagu választmányt is megválasztott a közgyűlés.

D. Pálffy László társelnök vázolta az egyesület működési programját, majd bejelentette, hogy az új vezetőség az ősszel jubiláris versenyeket rendez.

A Juventus játékosai beadvánnyal fordultak a vezetőséghez, amelyben elmaradt fizetésük és jutalompenzeik folyósítását kérik. Amennyiben ez nem történne meg, a Juventus játékosai sztrájkot helyeznek kilátásba.

KÉRDEZZE meg a BARÁTJÁT

es öszinre felvilágosítást kap, hogy ő miért visel PALMA kaucsukcsarkot. El fogja mondani a PALMA kaucsukcsarkok számos előnyét. Meggyőzi őnt, hogy még ma be kell állnia azok táborába, akik PALMA kaucsukcsarkot viselnek.

Csak a PALMA védjegy jelenti PALMA minőséget.

KÖZGAZDASÁG

Külön ellenőröket állítanak az iparvállalatok mellé

Eucuresti, május 24. (Az Uj Kelet tud.) Az iparügyi minisztériumban most készítik elő ama külön felügyelői testület működési szabályzatát, mely testület feladatát az iparvállalatok állandó jellegű ellenőrzésében jelölte meg Pop Valer miniszter.

Az így kinevezendő felügyelők, inspektorok, az egyes ipari szakmák szerint lesznek csoportokba osztva. Tevékenységi kö-

rük ki fog terjedni az iparvállalatok állandó jellegű ellenőrzésére mindazon követelmények szempontjából, amelyeket a minisztérium az ipari üzemeknél úgy nyersanyagbehozatali, mint egyéb szempontokból, érvényre akar juttatni. Ezek a felügyelők nem lesznek alárendelve az iparügyi felügyelőségeknek, hanem közvetlenül Pop Valer miniszter ellenőrzése és irányítása alá tartoznak.

A cluj-kolozsvári Kereskedelmi és Iparkamara éleshangu tiltakozása a kis részvénytársaságok vagyonekhozó megadóztatása ellen

Küldöttség fogja kérni a kormánytól a többi kamarákkal karöltve a törvény módosítását

Cluj-Kolozsvár, május 25. (Az Uj Kelet tud.) Vasárnapi számunkban ismertettük azokat az inkvizíciós intézkedéseket, amelyeket az új adótörvények alapján a részvénytársaság ellen alkalmaznak. Ezek az intézkedések, amelyek egészen hárommillió lejes alaptőkéig minden kereskedelmi és ipari vállalatot egzisztenciájukban érintenek, érthető megdöbbenést és elkeseredést keltettek az érdekeltek körében. A cluj-kolozsvári kereskedelmi és iparkamara ma délután öt órára megbeszélésre hívta egybe a helyi kisalaptőkéjű részvénytársaságok képviselőit, hogy határozzanak arról az országos jellegűnek tervezett akcióról, amelyet a részvénytársaságok a szakképviseltek útján a vonatkozó törvényrendelkezések módosítása érdekében indítanak.

A népes látogatottságu értekezleten Eugen Muntean, a villamosművek vezérigazgatója elnökölt. Elsőnek F. Negrutiu mérnök, volt kamarai elnök tartott referátumot a törvény-módosítások gyászos hatátságát, amelyet a kormány és a törvényhozók a kisvállalatokkal szemben és a nagyvállalatok javára elkövetnek. A részvénytársaságok új adózási rendszere értelmében a százezer lejes alaptőkével dolgozó vállalat 250, a negyedmilliósi vállalat 100, az egymilliósi alaptőkéjű 25 és a há-

rommilliósi alaptőkéjű 8.33 százalékos rentabilitás után adózik. Milyen helyzetbe kerülnek ezek a vállalatok, ha meggondoljuk, hogy a gazdasági élet mai helyzetében a tőke maximálisan 6 százalékos hozadékot biztosít.

Szemléltető táblázatban mutatta be Negrutiu mérnök a kormánynak a nagyvállalatokkal szemben tanúsított jóindulatát. A 100 ezer lejes alaptőkével dolgozó részvénytársaság ma ugyanannyi adót kénytelen fizetni, amennyi 1932-33-ban a 25 millió lejes alaptőkéjű vállalatok minimális adója volt. Ezt a minimumot 1934 tavaszán a liberális kormány egyharmadára szállította le.

A kisvállalatokkal szemben az új adó-kivetés egyértelmű a vagyon elkobzásával, márpedig az alkotmány 15. szakasza ezt szigorúan eltiltja. A legfőbb semmitőség 1931-ben hozott döntésében megállapította, hogy az adó-kivetés az adófizetők jövedelmére történik és így a feltételezésre alapított adó-kivetés, amint azt a kamara pénzügyi bizottságának egyik tagja is megállapította a legutóbbi költségvetés vitája során, alkotmány-ellenesnek minősítendő. Eppen ezért javasolja, hogy a törvényt az alkotmányosság szempontjából támadják meg a legfőbb semmitőség előtt és a mai rendszer helyett adó-alapnak ne az alaptőkét, hanem az egyes

vállalatok által elért forgalmat, illetőleg ennek egy százalékos koeficiensét vegyék.

Ezután dr. Sebastian Bornemisa volt cluj-kolozsvári polgármester tartott rendkívül éles filippikát a kis részvénytársaságok megadóztatása ellen. Kifejtette, hogy mennyire minden morális alapot nélkülöző és milyen mélyen igazságtalan az összes vállalatokat egy kalap alá fogni és valamennyiüket létükben támadni meg egy nemlétező adó-kibuvás büne miatt. Kérte, hogy a határozati javaslatba iktassák be a kamara tiltakozását a hallatlan igazságtalanság ellen, mely az új rendszer folytán a vállalatokat éri és hangsúlyozták ki az új törvény alkotmány-ellenességét, mert — ugymond — efféle törvénykezés ma már talán csak Abessziniában divik.

Bornemisa dr. nagy tapsal fogadott beszéde után vita indult meg, amelyben Balas, Hajós Sándor, Negrutiu mérnök és mások vettek részt. Az egyes javaslatokat Romanovici Grigore, a Sfatu Negustoresc főtitkára foglalta egybe. A kamara vezetőségén kívül egy Negrutiu mérnökből, Bornemisa dr.-ból és Balasból álló küldöttség utazik Bucurestibe, hogy az ipari és kereskedelmi, valamint a pénzügyminisztériumoktól a törvény módosítását kérjék. Addig is a cluj kamara kérni fogja:

1. A jelenlegi kivetésekre támaszkodó végrehajtások fel-függesztését;
2. az elmúlt évi adók fizetését és
3. a részvénytársaságoknak továbbra is könyvek alapján való megadóztatását.

Az értekezlet Munteanu vezérigazgató zárószavaival ért véget.

Árlejtések

Szeszmonopol vezérigazgatósága, Bucuresti: Junius 16-án 1 millió darab egyliteres, 200.000 darab félliteres, 1 millió 500.000 darab egynegyedliteres és 500.000 darab nyolcadliteres üveg beszerzése.

Egészségügyi minisztérium, Bucuresti: Junius 7-én sebészeti cikkek, junius 11-én drogok és fertőtlenítő anyagok, junius 15-én reaktív és festőanyagok, junius 22-én szifilisz-gyógyszerek, junius 23-án kötszerek, junius 25-én vegyi anyagok beszerzése.

Directiunea Generală pentru Ocrotirea si Ajutorarea Personalului CFR, Bucuresti: Junius 15-én a központi gyógyszerraktár számára szükséges gyógyszerkülönlegességek beszerzése.

Timisoarai városi villamosvasutársaság: Május 26-án árlejtés 650 m. posztó és 1080 m. pamutvászon beszerzése.

Postavezérigazgatóság, Bucuresti: junius 16-án 4000 pár bakancs beszerzése.

Petrosani városa: Junius 7-én a primária építkezési munkálatainak kiadása. Előirányzat 3.144.050 lej.

Cluj egyetem: Junius 3-án a tudószanatóriumnál 826.200 lej értékű szerelési munkálatok, a klinikáknál 536.600 lej értékű villanyszerelési munkálatok elvégzése.

Cerna-Voda városa: Junius 21-én város-háza építése belső szerelési munkálatok nélkül. Előirányzat 5.538.550 lej.

Hadügyminisztérium, Bucuresti: Junius 5-én Targovisteben hat garázs és Craiovában ugyancsak hat garázs építésére árlejtés. Előirányzat 6.900.000 és 6.900.000 lej.

Medias városa: Junius 4-én egy 1.500.000 lej és 2.677.576 lej értékű utburkolási munkálat kiadása.

Autonom Monopolpénztár, Bucuresti: Junius 5-én hat darab egyenként 100 kg. mértékességű mérleg beszerzése.

Directiunea Generală pentru Ocrotirea si Ajutorarea Personalului CFR: Junius 1-én 700 vaságy és ágybetét beszerzése.

Satu-marei vízmű: Május 31-én 900 méter 100 mm-es öntött vascső és különböző csatlakozások beszerzése.

Pénzügyminisztérium, Bucuresti: Május 29-én 900 darab izzólámpa és 5000 kg. paracetviasz beszerzése.

Finzier ruhafestő és tisztító. Telefon 506. Str. T. Vladimirescu 11. sz. Elsőrendű munka! Szolid árak! Pontos kiszolgálás!

Héber szótárak

Mannheim—Grosz: Héber-magyar szótár

az első modern teljes héber-magyar szótár rövid nyelvtannal, 628 oldal, kb. 20.000 címszóval díszes kötésben 300 lej, fűtve 200 lej.

Mannheim: Magyar-héber szótár

modern magyar-ujhéber szótár, 300 oldal, 15.000 szó 120 lej. Kapható az

Uj Kelet kiadóhivatalában

Cluj, Str. Baron L. Pop 10.

Möller: BETON és VASBETON

Uj, kitűnő szakkönyv, sok rajzzal, táblával, számítással 330 lej LEPAGE-nál, Cluj. Postán utánvétellel.

MI TÖRTÉNT BRESZT-LITOVSKBAN?

Nyolcszáz zsidó házat romboltak le a huligánok. Szisztématikusan pusztították el a zsidó üzleteket. Egy zsidó mézáróslégény lezuhant egy rendőrtisztet, ezért vettek „elégítélet” a város zsidóságán

Cluj-Kolozsvár, május 25. Néhány nap óta szomorú hírek érkeznek Breszlitovszk lengyel városkából. A hírek pogromról, súlyos sebesültekről, 800 zsidó ház lerombolásáról szólnak. S újabb jelentések szivárognak ki arról, hogy a belügyminisztérium legalizálta a breszlitovszki segélybizottság működését; hogy az amerikai zsidók pénzt küldtek és táviratilag tiltakoztak Lengyelország washingtoni követénél; hogy a minisztérium vizsgálóbizottságot küldött ki; hogy a zsidó parlamenti klub tagjai a helyszínre érkeztek. Ez a kis lengyel város májól-holnapra az érdeklődés homlokterébe került. Lássuk mi történt tulajdonképpen Breszlitovszkban?

Egy husellenörzés tragikus epilógusa

Csütörtökön, május 13-án Kędzior rendőrtisztviselő megjelent Eizik Tserbouszky mézáróslégényében, ahol illegális sechitából származó húst talált. Ez reggel nyolc órakor történt. A mézáróslégényben történetesen a tulajdonos fia, a 18 éves Vove tartózkodott, aki a breszlitovszki alvilágnak ismert alakja. Abban a pillanatban, amikor a rendőrtisztviselő székre rakta a konfiskált húst, odaugrott a fiatal suhanc és kést szurt bele. A rendőrtisztviselőnek volt még annyi ideje, hogy leadjon egy lövést, majd összeesett. A rendőrtisztviselőt kórházba szállították, ahol az orvosok megállapították, hogy súlyos vérvesztésben szenvedett. Nem lehetett segíteni rajta. A rendőrtisztviselő meghalt. A városban pillanatok alatt elterjedt a hír, s félórával később többszáz

A lerombolt házak tövében

Egyre mélyebben hatolok a zsidó centrumba. Már látok zsidókat is, s pontosan úgy néznek ki, mint házaik a bezuott ablakzsemmekkel. Nagy szomúság és kétségbeesés ül ki az arcokon. Műndegyik ott ül a maga elpusztított és lerombolt háza előtt. Ül és hallgat. Talán beszélni sem tudnak már. Belekezednek az elbeszélésbe és mégsem beszélnek, félzavakot mondanak és minden pillanatban idegesen néznek körül, vajjon „nem jönnek-e újra a bandák...”

Végre találom egy ismerőst, aki valamennyire már magához tért. Ő már tud értelmes információkat adni.

— A Pomeritz-féle üzletet kirabolták, 200 ezer zloty értékű árut vittek magukkal. A Melnitzki-féle posztóüzletből 40 ezer zloty értékű árut raboltak, ezenfelül tönkretették az üzlet berendezését és kifosztották a lakást is. Egyetlen grosch érték nem maradt az egész hatalmas vagyonból. Kiürítették az összes ékszeráru üzleteket, könyv- és papírkereskedéseket, fűszeráru üzleteket, hoteleket és gyógyszertárakat. Templomjainkat sem kímélték meg.

Járjuk az utcákat, az egyikből ki, a másikkba be, s ritkán találunk valahol egy egész ablakzsemet. Épségben csak a „szent” házak, amelyeken ott díszleg a felirat: „keresztény ház”.

Informátorom elmondja hogy ezeken a házakon főlöseges volt a kereszt, vagy a felirat. A pogrom-hősök pontosan tudták, hol

főből álló csoport verődött össze, ezek rombolni és fosztogatni kezdték a zsidó házakat és üzleteket. Este 11 óráig 800 elpusztított zsidó ház jelezte a huligánok útját.

Tollak és üvegcserepek

A lengyelországi zsidó lapok részletes tudósításokban számolnak most be a pogrom lefolyásáról. A Hájnt című varsói jiddis napilap munkatársa, akit a breszlitovszki rendőrség néhány napig őrizetben tartott, most juttatta el lapjának beszámolóját. Ebből a tudósításból vesszük az alábbi részleteket.

„Péntek reggel érkeztem Breszlitovszkba. Lehetetlenség volt kocsin bejutni a városba, mert a rendőrség eltöltötte a járművek közlekedését. A gyalogjárók számára fenntartott hidon jutottam a városba.

Szép tavaszi nap van, gyönyörű idő. S a város képe? Az uccák tele vannak tollal és amíg a szem ellát: üveg, üveg...

Az uccákat gyors tempóban takarítják. A tüzoltók, aki máskor távolról sem olyan mozgékonyak, szorgalmasan és lázas sziettséggel locsolják az uccákat. A tollak erősen odatapadnak a földhöz és semmiképpen nem akarnak eltűnni. A rendőrség szigorú és jegyzőkönyvvel fenyegeti a háztulajdonosokat, amennyiben házuk előtt nem teremtenek „rendet”.

Az első félórán annyira naiv voltam, hogy számolgatni kezdtem a hiányzó ablaküvegeket: 10, 20, 50, 100, 250, 600. De rögtön rájövök arra, hogy ez tulnehez munka, hamar ki fogok fáradni...

van keresztény ház, mint ahogyan tudták azt is, hogy hol lakik zsidó ember. S ha akart volna zsidó, aki kereszt révén akart volna megmenekülni, — nem érte volna el célját, mert a huligánok kitérő hirszolgalat és információ fölött rendelkeztek.

Egy óra alatt

Csütörtök reggel félkilenckor következett az a rendőrtisztviselő tragikus halála és tíz órakor már teljes gözzel folyt a „munka”. Párszáz főből álló csoport verődött össze. Voltak ebben a csoportban középiskolai tanulók, zsidó házaknál szolgáló keresztény cselédek, prostituáltak, lebuji-töltelések s ezek élén néhány „öntudatos”, öregebb huligán. Azzal kezdték, hogy kövekkel dobálták meg a zsidó házak ablakait. Viszont minél beljebb mentek, annál türelmetlenebbek lettek és egymásután törtek be a házakba.

A rombolás első fázisában nem raboltak, csak pusztítottak, szétépték az ágynevet, kihordták a butorokat az uccára és fejszékkel apró darabokra vágdalták az egyes darabokat. Senki sem gondolt saját hasznára. Azt akarták ezzel kihangsúlyozni, hogy „ideális alapon”, a „szent cél érdekében” csinálják ezt. Nem rabolják ki a zsidókat, csak bosszuvágyuknak adnak szabad folyást.

A tanuló ifjúság igyekezett ezzel kihangsúlyozni azt a körülményt, hogy ő „érdektelen” a zsidó vagyon és tulajdonjogon. „Ehhez a részhez” neki igazán semmi köze...

Délután öt órakor azonban a tanuló ifjúság átadta helyét azoknak, akik már „komolyabban” gondolkoznak. Most már nem „kínódtak” potyára s a rabolt holmikat kezdték elszállítani. S rendben, nagy elővigyázatossággal „szállították” el.

Igy például a Kolodnitski-féle ékszerüzletből mindent elvittek, kivéve azt a darabot nem, amit egy nappal a rombolások előtt hoztak be javítás végett egy magas állami hivatalból és amely magánviselte a hivatal pecsétjét. Egy teljesen kifosztott és elpusztított üzletben érintetlenül maradt egy darab drága ékszer.

A Jakubovszki-féle híres fűszerárkereskedésben, melynek vevőköre váltóhitelre vásárló tisztviselőkből állott, előbb mindent kihordtak, később azonban megdöntötték, hogy hát mégsem „célravezető” meghagyni a váltótárcát, amely nem tesz különbséget zsidó és keresztény között. Ezért visszatérve, újra átkutatták az egész lakást s addig kerestek, amíg megtalálták a váltótárcát. S csak akkor folytatták utjukat, miután meggyőződtek róla, hogy a kereskedő követeléseinek a leg-halványabb nyoma is el lett pusztítva.

A konkurrensteről való megszabadulás egyszerű módja

Szomorúan érdekes tünete a breszlitovszki pogromnak, hogy ha a nagy zsidó üzleteket kedvteléssel rabolták is, annál nagyobb energiát fejtettek ki a kicsi szatócsoportok, bodegák, sátrak meg hasonló lerombolásánál. Különösen súlyt fektettek a keresztény negyedekben levő bodegák tökéletes elpusztítására. A szándék nyilvánvaló volt: nemcsak elszedni a kis zsidók apró nyomorúságát, hanem teljesen el kell pusztítani azokat a föld színéről.

A Zsidókórházban

Kisérőm a Zsidókórházba vezet. Szimpaticus orvos fogad, aki elmondja, hogy eddig 21 zsidó sebesültet részesítettek orvosi segélyben. Három súlyos sebesült a kórházban maradt. Közöttük egy Natanel Friedmann nevű talmudista, fiatal, Sovnovitzból való fiú. Baronovicsba utazott az ottani jesivába, leszállt Breszlitovszkba, pár hetet akart itt eltölteni, az itteni rabbinnál. Nem csekélység Breszlitovszki... Brizski talmudistások, bölcsek, gaonok... Beszélni akart egy kicsit a breszlitovszki rabbiival, rabbinikus dolgokban. Közben kést szurtak a fejébe. Mély sebet ejtettek rajta. A fiatal fiú azt sem tudja, hogy mi történt vele, a Zsidókórház egyik ágyában fekszik, élet és halál között lebeg.

Az egész galut nyomorúsága és kínja kiült az ő bölcs arcára s mély, fekete szeméből vádlóan néz a világba...

A másik ágyban, erős kötése között, fek-

szik Mindel Grinberg asszony. Nyög. Mély sóhajok szakadnak belőle.

Arra a kérdésemre, hogy mi történt vele, röviden felel:

— Mit kérdezi? Hiszen látja? Zsidó vagyok. Azt hiszem ez elég...

Lábam majd leszakad a fáradtságtól, de azért vonzolólag magam tovább.

Benszomban kérdés gyötör, mely nem hagy pihenni.

— Miért? Miért?

Közeledik a szent szombat. A templomok üresek, némák. Ma hiába várják gyermekeiket, jöjjenek és öntsék ki szomorú szívüket. Senkisésem jön. Nincs, aki menjen és nincs hová menjen. A templomok romokban hevernek. A zsidó szentséget is ugyanaz a sors érte, mint a zsidó hétköznapokat.

A zsidó uccák kihaltak, élettelenek, puszták. A breszlitovszki zsidók ma este nem imádkoznak csoportban, mindenki külön imádkozik és csendben, intím magányban, panaszkodik el baját a Mindenhatóknak. Es az összes egyéni imák összekeverednek a szent trónus előtt és odahelyezik elébe közös, nagy tiltakozásukat.

Minden kapu zárva van. A péntekesti gyertyák elárultak és az apró lángok nem világítanak ma este olyan fenségesen, mint más-kor.

Kint az uccán rendőrcsizmák léptei kopognak.

Allig felfegyverkezett rendőrök őrzik — a mindenéből kifosztott, kirabolt, megcsufolt zsidóságot.

Husz halottat halásztak ki egy megáradt regáti folyóból

BUCURESTI, május 25. (Az Uj Kelet tud.) Néhány regáti vízáradás az utóbbi napok esőzései rendkívül súlyos mére-tű áradásokat okoztak. Doftana községet elöntötte az áradás és Tg-Ocna is károkat okozott a nagymennyiségben esett viaszeménység. A Tróbus és Doftana vizeiből eddig husz halottat halásztak ki, ami azt mutatja, hogy a környező falvakban rendkívül nagy pusztítást okozott a váratlanul érkezett áradás. A községekbe mentőcsapatok indultak. A vizsgálat megindult az árvíz áldozatai személyazonosságának megállapítására.

Egymillió fontba kerültek az angoloknak a palesztinai zavargások

Jeruzsálem, május 25. Az elmúlt évi palesztinai költségvetés, amit most zártak le 1,370.000 font deficitet mutat. Az arab zendülés folytán szükségessé vált katonai intézkedések költségeiből származik ez a deficit. Az 1935—36 évi büdzse másfélmillió font felesleggel zárult.

Londoni lapok információi szerint egyébként a palesztinai zavargások 1 millió fonttal terhelték meg az angol államkincstárt, miután nagyarányú csapatszállítások történtek a palesztinai angol helyőrségek létszámának felemelésére.

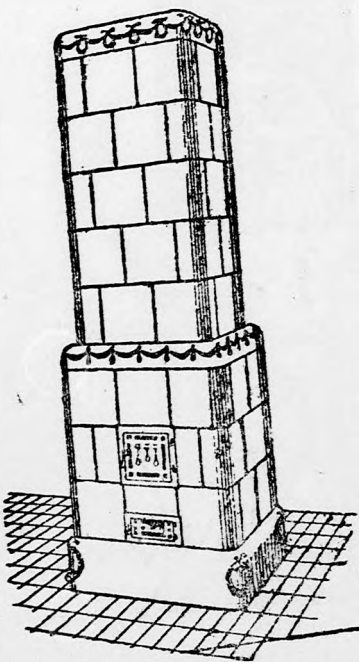
I. osztályú

bistrifjai kályhákat, kandallókat raktáron tart

Graef kályhás

Szállít helyi gyártmányú kályhákat is, eszközöl átrakást, javítást és fayencfalburkolást

Piata Unirii 8 udvarban

A hitehagyott Wieder Mechel elferdült élete

II. Wieder Mihail viaskodása a zsidó emlékekkel

Oradea-Nagyvárad, május 25.

— Mit szólsz hozzá, kedvem volna átmenni a római-katolikusokhoz?
 — Ilyen ügyben nem tudok „pászkenolni”. Arra hivatott, megbízható embert kellene megkonzultálnod.
 — Beszéltem Gala Galactionnal. Hallottál róla, mi? Nagyszerű ember, azt mondta egyszer, hogy én leszek a szellemi örököse. (Azért ravasz az öreg, nem ad könyvet kölcsön, mert tudja, hogy eladom.) Mondom neki, párinte, mit szólsz a római-katolikusokhoz? Ott van ám egy egész világra terjedő szervezet? Erre ő mosolyog és kérdi: oda akarsz menni? Hát azt hiszed, hogy ott azonnal püspökké avatnak? Tudod, mondja az öreg, elmondok neked egy esetet. „Galiciában régen, nagyon régen sorozás volt. A zsidók félték: katonaság, tréfi kósz, levágott szakáll-pajész, a szent szombat megszegése, — nem is beszélve arról, hogy az egész ügy, a zsidóság katonai szolgálata még új volt, nem is örvendhetett valami szörnyű népszerűségnek. Hát elbujtak a zsidók. Többek között Reb Jánkel, a 74 esztendő sámesz is elbujt. Keresik, kutatják, nincs. Harmadnap akadtak rá a padlison egy láda fenekén. Az istenért Reb Jánkel, hát maga mit csinál itt? — kérdik tőle. Sorozás van — mondja Reb Jánkel. Jó-jó, — válaszolja — soroznak, de nem az ilyen öregeket, mint maga. Mit lehet tudni — erősködik az öreg sámesz — hátha szükségük van egy tábornokra...” Ezt mondta Gala Galaction, érted mire célzott?

Mechel Icig bagolyvára

A bucuresti Regina Maria színház mellett van a Strada Vânători. A 8-as számú házban, a harmadik emelet egy kis padlásszobájában (500 lejt fizetek érte havonta, egyé meg a fene) lakik Mechel Icig Wieder. Ebben a furcsa bagolyvárban nincs semmi romantika. Másfél méter széles, kétméter méter hosszú vacak óda. Ebben a kis lyukban viaskodik önmagával Mechel Icig, az egykori chaszid; álmatlan éjszakákon, 100 darab plugar-cigarettaival és láztól kivert testtel e szűk négy fal között járja meg azt az utat, amely a meghasonlott lelkek teljes összeomlásához vezet...

Szemügyre veszem a „lakás”-t. A falon kicsi feszület, naptár a pátriárka képével, a rozoga sezlón fölött szentkép. A földön néhány felvágatlan füzet, a szent szinódus kiadványai, a varsói Hájnt meg Baderech, „metnyelvi könyv Spinózáról és egy misna-kodex, bartanura-kommentárral. Az ajtó mellett apró dobkályha van, amely pillanatok alatt kitűzesedik, s most is, hogy be van fűtve, ki kell nyitni a kis padlásszobát, az ember különben nem bírja ki a hőséget.

Miből él az új keresztény Wieder?

Mechel Icig anyagiokról beszél:
 — 3000 lejt kaptam havonta az „enyém-től”. De azért ha hónap közepén kifogyott a pénzem, kaptam még 500 lejt. Azután állásba jutottam. Két hete, hogy hivatalba járok, a külföldi lapok cenzurájánál dolgozom. 2500 lejt kapok ott havonta és keresztapám kijelentette, hogy ezután már csak ezer lejt fog adni. Jó ember, cipőt is vett nekem, ezt a ruhát is ő csináltatta. Aztán leesik még egy „nedove”. Hol az egyik püspöktől vagy mitropolitától kapok párszáz lejt, hol a másiktól. (Azért hány maramuresi zsidó van, aki még ugysem él, mint én? Mondd te, nem igaz, na mond...) Panaszkodtam, hogy nem bálnak velem rendszeren, hogy nem karolják fel az ügyemet, hogy senki sem törődik velem, mire protektorom azt mondta, hogy szükségem van iskola végzettségre, különben nem csinálhatok karriert. Ezért kell most tanulnom. A Liceul Mihai Viteazul magántanulója vagyok. Most vizsgázom az első osztályból. Az írásbelin már átmentem, nehéző dolog, ne kérdezd...

Turkálók az újsághalmazban. Itt vannak Mechel Icig írásai. Halachikus rolyóiratok: „Emek Hálacha”, „Kehilat Jákob”, „Bét Váád”, — ni-ni — az Aguda jeruzsálemi hivatalosa, a „Kol Jiszráél”, aztán Reb Einjámin lapja a „Háhéd”, s innen minden átmenet nélkül: Glasul Monahilor, Apostolul és Sfarná Piatrá. Ebből az eltulodásból bontakozik ki Mechel Icig fejlődésének ferde vonala.

— Hogyan írod cikkeidet a román lapok számára? Ugy értem, hogy nehézségeid vannak a nyelvvél.

— Jiddisül írok és segítik a fordítónak. Szerintem a nyelv nem fontos. Életem végéig keresztény lehetek, amellet, hogy jiddisül írok.

— Mi az? Nem látom a Porunca Vremii! Mechel Icig felugrik, szinte magából kikelve mondja:

— Sohasem dolgoztam a Porunca Vreminek. Esküszöm mindarra, ami szent előttem. Kompromittálni akartak, cikket írtak Mihail Botezatul névvel a wizsmitzi rebe ellen. Nyilatkozatot és sajtópolémiát akartak. Így szerettek volna megnyerni engem hogy én is dolgozzak nekik. Hogy én írjak a wizsmitzi rebe ellen...? Hát te tudod — — — én a wizsmitzi rebe ellen — — —

Sir.
 Amikor az anyjáról beszéltem, azt mondta „ch'hab mich in der erd”, amikor Bájlet, a hugát emlegettem, azt mondta: „kérlek, ne beszélj erről, mert meg kell örülni”, — s mikor a wizsmitzi reberől esik szó — sir.
 Hagyja, hogy a könnyek végigperegjenek az arcán.

— Azt fogod kérdezni: Mechel Icig, de hiszen te mégis dolgoztál antiszemita lapoknak? Igaz. Talán ez volt kitérésem végső koncepciója. Teológiai természetű vitairások voltak, a zsidóság, helyesebben a rabbinikus felfogások ellen. Összesen 5-6 cikk jelent meg (életem végéig fogom banni), de azokat elláttam aláírással. Hidd el, ugyanakkor társaságokban nagy teológusokkal szemben megvédtem a zsidóság erkölcsiségét, jobboldali körökben kikelttem a hazug várvád ellen, s ez áldozatot jelentett, mint ahogy minden igazság meghirdetése áldozatokkal jár.

Mihail Wieder, ahogy mostan kinéz...

— Lejegyezted azt a dolgot a Porunca Vremiivel? Kérlek, tedd meg nekem, sulyt helyezek arra, hogy megírd. Mutasd a noteszt, lássam — így jól van... Tudod, irhatnál rólam egy hosszú cikket, a címe az lehetne „Mechel Icig (de nem: inkább Mihail) Wieder, ahogy ma kinéz”. Talán tudsz jobb címet? Nem bánom. Írd azt: megkérdéztél tőlem, hogy mi a véleményem a zsidóság tömeges kitéréséről én azt feleltem:

— Amikor a keresztény világ tárt karokkal várt bennünket, gondolkozni kellett azon, hogy kinek van igaza, ma azonban minden zsidó embernek kötelessége ezerszer beleharsogni a világba azt, hogy: nem!

Hadar, idegeskedik. Azt mondja: majd összeállítod a cikket, meglátod, milyen jó riport lesz belőle. Írd meg, hogy beszélte velem személyesen. Igen, majdnem elfelejtettem, pedig nagyon fontos, írd meg, hogy a 200-ak akcióját én indítottam. De erről majd beszél nekem.

Kiveszi a tollat a kezemből és erősen aláhúzza ezt a részletet. Így, most már megnyugodott, most már biztos benne, hogy nem fog kimaradni.

Rázza a vállam:
 — Erted, tüzes legyen a cikk. Talán leítnék érte. Nem bánom. De ígérd meg, ha leítnék, kiszeded a siromból és a zsidó temetőbe viszed...

A teológiai szakértő

Kérdem tőle:
 — Hogy akarod elrendezni életed, vannak terveid?

Az az érzésem, hogy Mechel Icig életében a wizsmitzi rebe játszotta a legnagyobb szerepet. Ő váltotta ki belőle a legnagyobb hatást. Bármiről beszélünk, mindig oda tér vissza, a kiindulóponthoz. Ilyeneket mond:

— A rebe Karlsbadban volt. Meglátogatam és együtt jöttünk haza. A vonaton a rebe meghívott reggelire, kérte, hogy ne zavarjanak bennünket. Esküszöm, a kitérés lehetősége még álmomban sem kísértett. Reggeli közben, anélkül, hogy előzőleg szót váltottunk volna, megszólalt a rebe: „Nem értem, s ha valaki már „gaj” lesz, hát muszáj már zsidógyűlölőnek is lennie...?”

És Mechel Icig faggat, tudok-e arról, hogy a kitérés előtt próbált menekülni és akkor felkereste a wizsmitzi rebét és feltárta előtte helyzetét. Kér, hogy beszéljek, mondjam el neki, vajjon mit tudott a rebe az ő dolgaról? Vajjon igaz-e az, amit egy borsai zsidótól hallott, miszerint a rebe kijelentette volna, hogy Mechel Icig kitérésével zsidós család érte, s hogyha egy olyan sulyos árlata el népét, akiben neki olyan nagy bizalma volt, akkor ő ezt nem élheti túl...?

— Tudod — mondja és elérzékenyedik — hajnalban, amikor a mikvébe mentünk, a rebe megfogta a kezem; csend volt és csillagok az ég és a caddik nagy szeretetében átölelte a világmindenséget, s ilyenkor megérttetted a teremtés titkát... Naponta külön hálaimát kellett elmondani azért, hogy 2000 millió között egy ilyen ember is akad... Szinte átmenet nélkül folytatja:

— Tanulni akarok, vizsgázni akarok. Erkölcsös ember akarok lenni és tanulni akarok. Három-négy éve bolyongok, mert azt mondom, hogy a forradalmi fejlődés utja fentről lefelé vezet, de meggyőződtem róla, hogy fordítva kell kezdeni. Fokozatosan kell haladni lentről felfelé.

— Irodalmi munkásságot akarok kifejtetni, vallási és filozófiai műveket akarok írni. Tudod, hogy itt nagyrabecsilnek, egyházi körökben komoly szakértőnek tartanak. A keresztény dogmatikába egy kis pilpult vittem bele, „a stikl' mersu in a hárb'n rámbám”, készítettem néhány kitünő szövegmagyarázatot s bizonyos homályos tételekre nagyszerű feltevéseim és elgondolásaim vannak.

— Dehát akkor mégis hol a hiba, hol valott kudarcot a te keresztényi mivoltod, miért nem bírsz itt megnyugodni?

— Ugyan, mit is magyarázzak neked, mit tudod te, hogy mi az a zsidó vallás? Nézd, a vallás, — az egy igaz érzés, az melegség, valami, amit ugysem tudnék egészen világosan megfogalmazni. Ilyen melegség az ima áhitata, ilyen érzés vesz rajtad erőt, amikor mikvébe mész és el akarsz jutni a magasabb, tisztultabb régiókig. De kérdelem: „vi iz du der táam fin á mikve?”, hol van itt a mikve felemelő érzése? vi iz du ábisz'l dávenen mitk'vune?” hol van itt az ima áhitata? Már az első héten, miután átmentem, megkérdtetem az „enyém-től”, miért nem kelsz fel hajnalban egy kis „tillem”-et mondani s az ebédnél miért nem mondasz tórá, legyen az keresztényi tóra, de tóra legyen, mert kell

a tan, mert kell a bölcsesség, kell a szent betűkből kiáradó melegség...

S azután a talmudének édesbus melódijával mondja: „Nu, Reb Duved, her á stikl' g'mure fin a gaj. Di g'mure zugt — tuni rábunon — inzere rábunim hab'n gelern't — in tajmár chochmu beedajm — tomer vet men dir zug'n, az báj edom iz fárhán chochme — táámin — zolszti glájb'n — tájru beedajm — tomer vet men dir aber zug'n az báj edojm iz fárhán tajru — ál táámin — zalszti niet glájb'n... ”

Itt ül mellettem egy ember, aki a tulsó parton van, anélkül, hogy el tudna szakadni a köldökétől. Csak gyötrődik, csak rángatózik, szegény.

Félekben érdekődik aziránt: hogyan vélekednek róla a zsidók Sigheten meg Sfántu-Gheorghe-Szentgyörgyön, Oradea-Nagyváradon meg Gheorgheni-Sepsiszentgyörgyön és kiejti a félelmetes szót: vajjon mi volna, ha visszatérne.
 ...némán hallgattam. Ugyan mit is tudnék neki mondani.

Erős az örvény és messze, nagyon messze van a tulsó part. (Schön Dezső)

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

ROYAL MOZGÓ MÜSORA:

Ma, szerdán utoljára: Ne higgy a férfinak. Clark Gable, Joan Crawford és Franchot Tone szuperszáger.

Holnap, csütörtöktől két premier: I. Rózsakeringő. Klasszikus bécsi nagyoperett Csikós Rózi és Szabó Oszkár. Mámoritó rózsákkal, rózsaszín fényár. II. Vadnyugat fiai. John Wayne legizgalmasabb cowboy-filmje.

DAVILA MOZGÓ MÜSORA:

Stan és Bran, mint cigányok. Előadások kezdete: 3, 5, 7 és 9 óraker.

OPERA MOZGÓ MÜSORA:

Szerdai premier: San-Francisco réme. Izgalmas kalandorfilm. Fősz.: James Cagney.

MUNKÁZ MOZGÓ MÜSORA:

Hétfőn, kedden, szerdán 3, 6 és 9 óraker nagy kettős műsor: I. Egy asszony tudja mit akar. Operett filmszáger. Fősz.: Lil Dagover és Adolf Wohlbrück. II. Az érzés a város beszél. Izgalmas kalandordráma. Fősz.: Edward G. Robinson. III. Journal. Helyárak: 10 és 17 lej.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közléseknél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Álláskeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jellegese levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellélkelve van.

Tanítványképzést vállal többféle módszerrel Ella Kosmetikai Intézet Regele Ferdinand 11. I. emelet. Tartós szépítés. Ránckezelés.

Keresek azonnalra egy román, magyar, német nyelvet beszélő, jömgeljenesü divatáruban jártas önálló kiszolgálót. Ajánlatok fizetési igény megjelölésével Klein Izidor Tg-Mures, Reg. Ferdinand 23 címre küldendők.

FiataleMBER zsidó uricsaládnál komfortos lakást és teljes ellátást keres. Rosenwasser, M. Viteazul 24.

Teljes szakképzettséggel bíró nő vegetárius konyha megnyitására társat keres 10.000 lejjele. Cím a kiadóban.

Különbejárati butorozott szoba, butor nélkül, főzőkemenccel, június 1-re kiadó. Regele Ferdinand 20, I. em.

Kiadó belvárosban kertrenyiló, különbejárati szepen butorozott szoba fürdőszobával két személynek is. Tudor Vladimirescu 16/a, emelet.

Önhibáján kívül elvált, fiatal, szép és művelt urinó egymillió lej hozománnyal férjhez menne lehetőleg diplomás urhoz. Bővebbet Mirea házasságközvetítő irodánál Cluj, Cal. Mareschal Foch 25.

הוֹלֵי לֵיכָה!

A
Kecen Kayemeth
 e sorsdöntő órákban indítja be Erec Jiszrael egy új fontos területének megváltását.

Minden zsidónak kötelessége segítséget nyújtani e nagy nemzeti terv megvalósításában.

Adományozzátok Emek Hule földjének megváltására!

קרן קיימת לישראל

SZERDA
 A kiadó...
 Mihály...
 Időprogr...
 Nagysz...
 Epe- és...
 Llewellyn...
 Broc...
 DIO...
 TE...
 Deutsch-rom...
 II. mérnöki...
 met-román s...
 LEPAG

CADUM - kenőcs mindig Segít...

A legveszedelmesebb és legmakacsabb bőrbetegségek: kiütések, sőrör, csalánkiütés, viszkettség eltűnnek a Cadum-kenőcs enyhítő és gyógyító hatása következtében. Kenje be reggel és este ezzel a csodás kenőccsel és rövid idő múlva nézzen a tükörbe. Meglepő javulás nevétségesen csekély összegért.

KERJEN CSAKIS VALÓDI CADUM-KENŐCSOT

HIREK

Mihály vajdát előléptették. Bucurestiből jelentik: A Timpul tudni véli, hogy Mihály vajdát előléptetésre terjesztették elő a hegyi vadászoknál tett sikeres vizsgái alapján. Az előléptetésre a tisztképző iskola tanévének végén kerülne sor.

Időprognózis. Lassan súlyosodó lényomás, váltakozó felhőzet, északkeleti enyhe szél, változatlan hőmérséklet, csapadék, helyi jelleggel, villamos kisülésekkel, különösen az ország déli részeiben.

Nagyszabású razziaikat tartanak az előzetes katonai kiképzésre nem járó ifjak ellen. Szombaton éjjel mintegy 60 ifjút vettek őrizetbe a cluj-i rendőrség, akiknek nem volt semmilyen előkészítő kiképzési (premiliter) iratjuk. Az ifjakat reggel a rendőrség őrizték, majd reggel öt órakor kordonnal vitték ki őket a gyakorlóterre. A rendőrség népesedési osztálya ezután is felhívja úgy a szülők, mint a munkaadók figyelmét, hogy hassanak oda, hogy azok az ifjak, akik még nem jártak kiképzésre sürgősen jelentkezzenek, annál is inkább, mert a jövőben az előzetes kiképzés-iratok felmutatása nélkül egyetlen ifjunak a kérését sem veszik tekintetbe a rendőrség, továbbá pedig a megszigorított razziaik kellemetlenségeinek tessék ki magukat.

Epe- és májbetegségek, elsősorban a máj nagyfokú duzzanatánál, továbbá epéképződésénél és sárgaságnál reggelenként éhgyomorra egy pohár kissé felmelegített természetes „Ferenc József” keserűvizet az emésztés útját alaposan kitisztítja és a hasi szerveket élénkebb tevékenységre serkenti. Az orvosok ajánlják.

Llewellyn angol pilóta kényszerleszállása a kairói repülőtéren. Kairóból jelentik: Llewellyn angol pilóta, aki Londonból Fokvárosba indult, tegnap 5.48 órakor leszállt az itteni repülőtéren.

Gyermek-csodakántor Clujon. Ma, szerdán este a cluj-kolozsvári Tudor Vladimirescu ucai Sasz Chebra templomban pont 8 órai kezdettel Piuszker József tizenkétéves énekes fog mincha és maariv között néber templomi dalokat előadni. A fiúcska valóságos csodája a kántori énektudásnak. Bensőséges, érzéssel áthatott előadása érces, friss hangnnyal párosul. A fiatal csodaművész Oradea-Nagyváradon született és Rif Emánuel oradea-nagyvárad-i tőkántor képezte ki. A gyermekéneknek már eddig is szokatlan sikerei voltak. A városban nagy érdeklődés mutatkozik Piuszker József előadása iránt.

Tizenötévi fegyháza ítélték Rudas Zoltánt. Budapestről jelentik: Hétfőn tárgyalta a szekszárdi törvényszék Rudas Zoltán dr., a szekszárdi forradalmi törvényszék volt elnöke ügyét. A forradalmi törvényszék 1919-ben kötél általi halálra ítélte Puskás János rablógyilkost. Bali Mihály hóhér azonban megtagadta az ítélet végrehajtását azzal, hogy nem ismeri el törvényesnek a forradalmi bíróság ítéletét. Rudas dr. parancsára ekkor Krammer Sándor terrorista lőtte agyon a halálraítélt rablógyilkost. Rudas Zoltán dr. a kommun bukása után Bécsbe menekült és ezelőtt két hónappal önként jelentkezett a budapesti főkapitányságon, ahol letartóztatták és a szekszárdi ügyészség vizsgálói fogságba helyezte. Az ügyész gyilkosság címén helyezte vád alá Rudas Zoltánt, a törvényszék azonban gyilkosságra való felbujtásban találta bűnrészesnek a vádlottat, akit ezért 15 évi fegyháza és 10 évi hivatalvesztésre ítélt. Az ügyész súlyosbításért, a vádlott ártatlanságának kimondásáért fellebbezett.

Holnap, csütörtöktől a ROYAL slágermozgóban két rendkívüli premier!
Mámorító rózsaszállat! Hangulatos rózsaszin fényár! Elbűvölő Strauss-muzsika!

Rózsakeringő

Klasszikus szépségű bécsi nagyoperett. CSIKÓS RÓZSI és SZABÓ OSZKAR a főszerepekben. A rózsaszállat a cluj-i Rózsaszín mozgó egyik sikeres kreaója.

Egyidejűleg John Wayne izgalmas, bravuros premier cowboy-filmje: **Vadnyugat fia!**

Ma, szerdán utoljára: Ne higgy a férfiaknak. Clark Gable és John Crawford superslágere.

A Poel Charedi és a Poel Hadati szervezet egyesülése. Kaptuk az alábbi közleményt: „Ezúton közöljük a Poel Charedi volt tagjaival és a Hapool Hadati Mizrahi összes tagjaival egy előző híradásból származott félreértés kiküszöbölése céljából, hogy a Poel Charedi és a Poel Hadati csoportok egyesültek és „Poel Hadati Mizrahi” név alatt folytatják együttes működésüket. A szervezet új helyisége Str. Paris 47 sz. alatt van. Az új vezetőség.”

Új idegenellenőrzési intézkedés. Az állambiztonsági hivatal közli, hogy az idegenellenőrzéshez eddig benyújtott iratokon és fényképeken kívül a külföldi állampolgárokkal kapcsolatosan a következő iratok szükségesek: Minden munkaadó, aki külföldi alkalmazottja számára bentartózkodási engedélyt kér, köteles benyújtani alkalmazottjainak kimutatását, a román állampolgársága és a külföldi alkalmazottak feltüntetésével. Ugyancsak kimutatást kötelesek készíteni mindazok a külföldiek, akiket mint munkaadókat tartanak nyilván. Ezek a munkaadók is feltüntetni kötelesek román állampolgársága és külföldi alkalmazottaikat. A kimutatásokat három napon belül kell eljuttatni az állambiztonsági hivatalhoz.

ANYÁK NAPJA. A Societatea pentru Apărarea Femeilor (Nővédelmi Egyesület) folyó hó 27-én este fél 9 órai kezdettel a Primaria (Városháza) dísztermében rendezi meg az Anyák napját. A nívós műsort az Anyák napjának jelentőségét ismertető előadások, gyermek szavaló-kórus, gyermek-hedegü-kvartett, stb. fogják kitölteni. A Nővédelmi Egyesület működése iránt a cluj-kolozsvári közönség széles rétegeiben nagy érdeklődés nyilvánul meg. Rövid fennállása óta az egyesület több értékes előadást és egy sikeres gyermekvédelmi hetet rendezett fényes erkölcsi és anyagi eredménnyel. Az Anyák napja sikerét biztosítja, hogy a védnökséget olyan előkelő személyiségek vállalták, mint: Dr. Dragan Nicolae polgármester, egyetemi professzor, dr. Vlad Petre városi tisztifőorvos és a cluj-kolozsvári társadalom számos vezetője. Az egyesület minden érdeklődőt szívesen lát. Belépés díjtalan.

Munkásműkedvelők a Davila Színházban. Junius hó 5-én, szombaton este 9 órai kezdettel színrehozzák Zola Emil remekművét, a Pálinka-t. Színmű 4 felvonásban. Az ünnepi előadás mérsékelt áru jegyei az összes munkásszervezeteknél kaphatók.

Palesztina. Felhívjuk olvasóink figyelmét egy megbízható, komoly palesztinai vállalkozásra, melynek vezetői az erdélyi zsidóság körében előnyösen ismertek. A vállalat palesztinai egzisztenciák előkészítésével, vagyoni kezeléssel és minden néven nevezendő információk adásával foglalkozik. Mindentek érdeke e címet feljegyezn: „SHWIL” OFFICE FOR BUSINESS RELATIONS, Tel-Aviv, P. O. B. 1955.

KOPROL
CSOKOLADÉPASZTILLA
tökéletes
HAS-
HAJTÓ

Boret és Micheletti francia pilóták leszállottak Kanton közelében. (Shanghajból jelentik: Boret és Micheletti francia repülők ma reggel Kanton közelében leszállottak. Még 28 órai idejük van a Párizs-Tokió közötti utvonalkord megdöntésére. A rossz idő miatt kénytelenek voltak utjukat pár órával elhalasztani.

Nyolcszázmillió márkára emelték fel a német birodalmi kölcsön összegét. Berlinből jelentik: A kibocsátás alatt lévő birodalmi kölcsön összegét 500 millióról felemelték 800 millió márkára.

A belga minisztertanács nem döntött az amnesztia törvény kérdésében. Brüsszelből jelentik: A tegnapi esti minisztertanács nem döntött az amnesztia-törvényjavaslat fentartása ügyében.

Tisztújító közgyűlés a Zsidó Nemzeti Szövetségnél. Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség cluj-kolozsvári helyi csoportja május 30-án, vasárnap délelőtt 11 órakor Memorandumul 11. szám alatti helyiségében tisztújító közgyűlést tart. A vezetőség ezután is meghívja a tagokat. Vendégeket szívesen látnak.

Orvosi szakülés. A Paul Ehrlich Orvostudományi Egyesület f. év május 27-én, csütörtökön este pontosan 9 órakor tartja 103-ik tudományos ülését saját helyiségében, Str. Memorandumul 13, a következő tárgysorozat-al: Demonstráció: 1. Dr Grünwald Ernő: Pfeiffer-féle járványos mirigygláz. 2. Dr Grünfeld Hermann: Ritka orbitális megbetegedések. Előadás: 3. Dr Szinétár László: A spontán pneumothoraxról. (Betegbemutatóval), amelyre a tagokat és orvosvendégeket tisztelettel meghívja a vezetőség.

Schalom Asch: A nagy fal. Stefan Zweig írja Asch új könyvéről: „Monumentális alkotás. Egy egész nemzedék tragédiája”. Két hatalmas kötet. 600 lap, 211 lej Lepagenál Cluj. Postán utánvétellel. — Kérjen ingyen újdonságjegyzéket.

A belben keletkező mérgek által okozott rosszulletnél egy-két pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet, gyors és alapos béltisztító hatásánál fogva a legjobb szolgálatot teszi. Az orvosok ajánlják.

Elveszett kedden d. u. ¼4-4 között egy index a Berthelot utcában. Kéretik a szives megtaláló jutalom ellenében Str. Berthelot 12 alatt átadni.

Az átrétegződés problémája. A cluj-kolozsvári Árvagondozó átrétegző intézetében szombaton este dr Erdős Imre orvos érdekes előadást tartott a csecsemő- és gyermekhalandóságról. Statisztikai adatokkal támogatott előadásában kimutatta, hogy a csecsemő- és gyermekhalandóság azokban az országokban mutat csökkenő tendenciát, ahol a jólét általános. Nagyon fontos a gyermekek és csecsemők táplálkozása. Ügyelni kell a tej és általában a gyermek eledelének tisztaságára. A gyermek étvágytalanságáról szólva, előadó kimutatta, hogy sok esetben annak oka nevelési hibákban keresendő. A nagy figyelemmel végighallgatott beszédet a közönség lelkesen megtapsolta.

Babits: Hathodas rózsakert és Hunyadi: Vöröslámpás ház. Az Athenaeum új sorozatában két kötet. Remekmű mindkettő. — A novellasorozat előbbi kötetei: Szitnyai: Benn a bárány, Pap Károly: Irgalom, Kárpáti: Bagoly, Laczkó: Sánta Amor, Heltai: Hol hibáztam, Nádas: Negyedszer férjnél, Tersánszky: Kakuk Marci szerencséje, Földi: Urak és szolgák, stb., stb. Kötetje 53 lej mindenképp, vagy Lepagenál. — Kérjen teljes jegyzéket Lepagetől Cluj.

Mérnök! Gyár! Orvos!

Minden német (25% redukció!), francia, angol, stb. folyóirat és könyv LEPAGE-nál Cluj. Kérjen ingyen jegyzéket Lepagetől Cluj, jelezve mely szakma érdekl.

Brockhaus-világ-atlas

a német könyvkiadás remeke lesz. Nagyság 16/23 cm. Lexikonalak, 670 színes térkép, 840 műnyomású kép, 680 lap, teljes földrajzi névjegyzékkel. Előzetes rendelések kedvezményes ára 648 lej portóval, vámmal. Megjelenése után sokkal drágább lesz. Siessen előlegyezni LEPAGE-nál, Cluj. Kérjen ingyen részletes prospektust.

Ing. Rascanu

DICTIONAR TEHNIC german-roman

Deutsch-romän. Technisches Wörterbuch Bd. II. mérnöki, matematikai, fizikai, kémiai német-román szótár. 260 lap. Utánvétellel 160 lej LEPAGE-nál, Cluj. Portóval együtt.

A Keren Kajemet újból kiadja a jelszót: Fel Felső-Gallileába! A Hule környéke körül a telepítéseknek virágzó koszorúját akarja megteremteni, egy összefüggő zsidó területet Daganjától Mentulláig. Ez a leghatásosabb felelet Erec Jiszráel felkarabolásának tervére.

UJ KELET Legújabb hírek

A kisantant-államok közös állásfoglalásra készülnek a magyar fegyverkezési egyenjogúság ügyében

Genfben valószínűnek tartják Abesszinia kizárását a Népszövetségből

Genf, május 25. A népszövetségi tanácsülés tegnap megkezdte tanácskozásait. Az első, zárt ülés formásággal és a tárgyalandó kérdések napirendi egymásutánjának megállapításával telt el. Népszövetségi beavatott körök véleménye szerint a tanácsülés mindenesetre meg fogja találni a módját annak, hogy Abesszinia népszövetségi tagsága a közgyűlésen törésre kerüljön.

A népszövetségi tanács ülését a főtáskári helyiségben zárt ülés előzte meg, melyen a delegációk vezetői vettek részt. Az ülés, melyen az ideiglenes napirenddel foglalkoztak, 5 órától 7 óráig tartott. A zárülést megelőzőleg a tanács tagjai már találkoztak az Avenol főtáskár által adott ebéden.

Amint most már bizonyos, Haile Szelassie volt négus nem küldött delegátusokat a tanácsülésre, mert attól tart, hogy ezek megbízását amugyis elutasítanák és esetleg ez az elutasítás vezetne automaticamente Abessziniának a tagállamok sorából való töréséhez. Valószínűnek tartják, hogy a népszövetségi tanácsülés szombaton véget ér.

A kisantant-államok értekezlete a magyar fegyverkezési egyenjogúság kérdésében

Genfben úgy tudják, hogy Krofta cseh-szlovák külügyminiszter mai megérkezése után a kisantant képviselői értekezletet tartanak. Amint hírlík, ezen az értekezleten megvitatásra kerül a kisantant-államok közös állásfoglalása is a magyar fegyverkezési egyenjogúság kérdésével szemben. Ugyanezzel a kérdéssel kapcsolatban a magyar sajtó, mely nagy részletességgel foglalkozik az olasz királyi pár budapesti látogatásának külpolitikai oldalával, beavatott forrásból tudni véli, hogy

a magyar kormány a fegyverkezési egyenjogúságot Magyarország természetes jogának tekinti, de semmiféle meglepetési akciót erre vonatkozóan nem tervez. Számolni kell viszont azzal, hogy a magyar fegyverkezési egyenjogúság kérdése közelebről a legcélszerűbb formában nemzetközi megvitatásra kerül.

Ezt elősegíti különben, hogy amint a bécsi lapok Schmidt osztrák külügyi államtitkár londoni és párizsi tárgyalásaival kapcsolatban írják, a kérdés rendezése iránt megértés mutatkozik a két nyugati nagyhatalmi fővárosban is és hogy a kisantant, Krofta külügyminiszter legutóbbi kijelentései szerint, elvben szintén nem helyezkedik a kérdés megoldásával szemben.

Antonescu genfi tárgyalásai

Genfi jelentés szerint a népszövetségi tanácsülés előtt Victor Antonescu érintkezésbe lépett majdnem az összes delegátusokkal, de főleg Edennel, Delbossal, Rützdí Arrassal, Litvinovval és Sanderrel tárgyalt.

A Timpul jelentése szerint Titulescu ju-

Iszmet Inonu török miniszterelnök athéni látogatása

Athén, május 25. (Rador.) Iszmet Inonu török miniszterelnök tegnap este 23.30 órakor a görög fővárosba érkezett, ahol Metaxas miniszterelnök és számos előkelőség fogadták. Ma az uralkodó kihallgatáson fogadja Iszmet Inonut, akit ebédre is vendégül lát. Este a görög kormány ad diszvacsorát és fogadást a török vendég tiszteletére. A nap folyamán Iszmet Inonu eszmecsereit folytat Metaxaszal.

Ankara, május 25. (Rador.) Rützdí Arras június 5-én Bagdadba utazik.

Egyetemi tanárok által megállapítva biztos határu a

BIXADI-VIZ,

amely a gyomor-, bél-, epe-, hólyag- és gyomorégési fájdalmak ellen a legjobb, mert fogyasztása enyhén, biztosan és mindig kellemesen hat. Kapható mindenütt. 25 üveg vételnél a forrásnál is megrendelhető. Adm. IZVORUL BÍCSAD, JUD. SATUMARE.

nus 2. napján Londonba érkezik. A volt külügyminiszter angol politikusokkal kezd tanácskozásokat. Lehetséges, hogy a volt külügyminiszter az egész nyarat külföldön tölti.

Az angol birodalmi értekezlet bizottságot alakított a hadianyaggyártás tanulmányozására

Londoni jelentés szerint a birodalmi értekezlet elhatározta, hogy bizottságot alakít, amely a birodalom összes népei számára általános érdekű fegyver- és hadianyaggyártási, valamint eladási kérdéseket fogja tanulmányozni, az élelmiszerbeszerzési problémákkal

együtt. A bizottság elnöke Sir Thomas Inskip lesz.

A négus nem meneszt küldöttséget Genfbe

A délutáni órákban jelentik Londomból, hogy ottani abesszin körökben kijelentik, miszerint semmit sem tudnak arról, hogy küldöttséget menesztene Genfbe. E kérdésben csak a volt négus fog határozni. A négus állandó népszövetségi megbízottja jelenleg nem tartózkodik Genfben, de odamegy, mielőtt megbeszélést folytatott Párizsban Gaston Jéze professzorral, a négus jogi tanácsadójával.

A Berlin—Róma tengely nem akarja megsemmisíteni a délkeleteurópai államok szuverénitását?

Berlin, május 25. A Westdeutscher Beobachter a középeurópai kérdésekkel kapcsolatban azt írja, hogy a dunamedencei és balkáni államok észrevehetően, vagy még észre fogják venni, hogy a Berlin—Róma tengelynek sem déli, sem északi ága nem akarja elnyomni

őket, sőt ellenkezőleg, Olaszország és Németország becsüli és értékeli a délkeleteurópai államok autonómiáját és szuverénitását.

Berlin, május 25. (Rador.) Dr. Schacht repülőgépen Párizsba utazott.

Lelkesen ünnepelték Mihály nagyvadját a lengyelországi ifjusági szervezetek

A trónörökös Piłsudszky síremlékénél

Varsó, május 25. Mihály nagyvajda ma Piłsudszky marsall síremlékét koszorúzta meg a Belvedere-palotában. Az ünnepélyes aktusnál résztvett Zamfirescu, Románia varsói követe, Arcicevzski, Lengyelország bucaresti követe és számos lengyel táborszó. A zenekarok a himnuszokat játszották. A nagyvajda meglátogatta a palota muzeumát és beírta nevét az emlékkönyvbe. Ezután résztvett a bieleny erdőben, Varsó mellett rendezett nagy cserkészünnepségen és a katonai előképzősök fel-

vonulásán. A cserkészek a román himnusszal fogadták és lelkesen üdvözölték a trónörökösöt.

Ezután a testnevelési intézetbe ment Mihály nagyvajda, ahol ugyancsak fogadta a felvonuló ifjuság üdvözlését. A középiskolai diákok segélygyűlésének elnöke az alakulat jelvényeit ajánlotta fel a trónörökösnek, akit tiszteletbeli tagnak választottak. A magas vendég számára társasébet rendeztek.

Borzalmas veszteségeket szenvedtek a felkelők a biscayai fronton

Egyre fokozódik a kormánycsapatok nyomása a soriai fronton

Madridi jelentés szerint a köztársaságiak ütegei több órán át bombázták a főváros határában lévő kórházat és klinikát, amiket a felkelők tartanak elfoglalva. A bombázás okozta kár igen nagy.

Bilbaóból jelentik, hogy a felkelők repülői élénken bombázták a város körüli vidéket különösen Sondica, Maravalles és Arrigoriaga falvakat, és nagy károkat okoztak.

A felkelők salamancai jelentése szerint a köztársaságiak Soria körzetbeli támadását visszaverték a felkelők. A köztársaságiak vesztesége 50 halott volt. A felkelők folytatják előnyomulásukat a biscayai fronton. Tegnap elfoglalták Pagachueta, Urtacoacha, Garay helységeket és a Pagachuetától délnyugatra, valamint Yurretól északra fekvő magaslatokat. Leon tartományban a felkelők tegnap meghódították Pena Ubinat. A köztársaságiak

repülői hajnalban bombázták Palma de Majorcat, 14 embert megöltek és 50-et megsebesítettek.

Borzalmas vérveszteségeik vannak a felkelőknek

Párizsi jelentés szerint Mola tábornok — amint a Havas iroda közli — Franco főparancsnok utasítására minden erővel a döntésre törekszik. Három oldalról támadó csapatainak előrehaladása azonban lassu, mert a baszkok minden vonalon a legelkeseredettebben védekeznek.

A felkelők óriási arányú vérveszteségeit most már az angol sajtótudósítók is megérősítik. Ez magyarázza meg azt a nagy elkeseredést, amivel a támadók és védők a döntést kierzszakolni törekednek.

A Havas signeuai jelentése szerint a soriai fronton a kormánycsapatok 10 nap óta egyre fokozódó tevékenységet fejtenek ki. Két ízben is megtámadták a felkelők

állásait, de veszteségekkel voltak kénytelenek visszavonulni.

Santanderi jelentés szerint a Stancourt angol hajó ma éjjel árukkal és élelmiszerrel megrakva a kikötőbe érkezett. Enek a hajónak harmadizben sikerült a felkelők blokádján áthatolni.

Vitorióból jelentik, hogy a felkelők repülői tegnap négy kormányrepülőt lőttek le San Sebastian közelében. A felkelők repülői közül egyik sem sérült meg.

Újra fia született Lindberghnek

London, május 25. (Rador.) Llewelyn Morgan, Lindbergh sógora kijelentette ma a „Cadriff Echo” című lap tudósítójának, hogy Lindberghné ma fiugyermeknek adott életet.

Négy vasuti tisztviselőt fűggesztettek fel a Valea Uzuluinál történt vasuti szerencsétlenség miatt

Bucuresti, május 25. A CFR vezérigazgatósága vizsgálatot folytatott a Valea Uzuluinál történt vasuti szerencsétlenség okának megállapítására. A vizsgálat eredményei szerint a szerencsétlenség annak tulajdonítható, hogy az áradások következtében a sinek kétszáz méter hosszúságban meglazultak. A szolgálati utasítások megszegése miatt négy tisztviselőt, névszerint Leonida, Padurariu, Berariu és Buzeuschi CFR alkalmazottakat fűggesztették. A vasuti szerencsétlenség következtében a CFR-t másfélmillió lej kár érte. A forgalmat a vonalon még mindig csak átszállással tudják lebonyolítani.

Újabb intézkedések a spekuláció letörésére

Bucuresti, május 25. A kormány ma öt órakor miniszteri értekezletet tartott a spekuláció kérdésében. Résztvettek a megbeszélésen a bucaresti kerületek összes polgármesterei. Megállapították, hogy újabb intézkedésekre van szükség, mert a spekuláció a fürdőhelyekre is kiterjed. Sergiu Dimitriu kérte, hogy a maximális árak a fürdőhelyekre is vonatkozzanak. Lapzártakor a megbeszélés folyik.

Tűz pusztította el Piccard professzor sztratoszférballonját

BRÜSSZEL, május 25. (Rador.) Piccard professzor sztratoszférballonját ma tűz pusztította el. Valószínű, hogy egy felborult gáztartály okozta a tüzet.

LEGUJABB SPORT

Tegjobb játékosai hagyják el a Ripensiat?

Timisoara-Temesvár, május 25. Sportkörökben az a hír terjedt el, hogy Schwartz, a Ripensia kitűnő képességű, többszörös válogatott játékosa a jövő szezonra más egyesülethez szerződik. Schwartz állítólag távozásához már bírja a Ripensia beegyezését is. Ugyancsak sportkörökben tudni vélik, hogy a szezon végeztével Kotormány, Moravetz, Lakatos és Hoksári is elhagyják a bajnokcsapatot.

CENZURAT

Taxa p
páttite
No. 22

10. Tele
Havonta
évre 600
földre: I
félévre I
detések
KELET
zsídóság
ja. Cikk
forrás m

Az Un
és a z

Az „Un
a „Porunc
musban u
— logikai
zataban n
szemita he

Ezt a m
lával kapo
lyozza ki
pójából, h
demokrata
tárgyilagos
maga nem
volt.

A demok
kai közfél
fellelrel k
katársa a
hárdosról i
és inform
állapítást
csak azért
ségeiről, m
kapitalista

Mi ebből
például Ste
ben különb
pan annak
állapítására
se maga, se
nem jámbor
volt, aki h
kapitalista
módon szer

S hogy a
meg Roeker
ler emléké
musának k
nem hogy
hesse, hogy
mesét tálat
szint min
den kapital
ta is.

Kár, hogy
nileg nem a
ben egyenes
trójának.

Ami —
szinileg ne
hogy olyan
amerikai m

Szemtől
és a hu

Csodálatos
tó partján.
A lázongó
diplomata
jatszótták k
olyra csicső
mal biztosít
ságukról és d

Antonescu
tárgyalt teg
Kroftával s
hogy minden
Már tudniil
zont a kultú
zvívelyesek é
lakulások.

Beck nemre
rag arra ak
án nem
egy szakits
tásagos polit
nyel szovje

A hirmadar
pelnak, hog
zött a kisa
aritás képes
gyre epedbbe
A helyzetet
g jellemzi,
gni, akik sz
közül nem

Az európai
varta a leg
még pedig